

VISOKOGORSTVO
Rila & Julijski Alpi

PLANINARENJE

Osječenica
Subra
Vlasinsko jezero

BIRDWATCHING

Kopaonik iz ptičarske
beležnice

PROPELER

Na slapovima
Rastlinca u Sloveniji

MARKET - TEST

Oprema za
planinarke

Novinarnica – sve novine na jednom mestu

ČITAJTE NAŠE NAJNOVIJE IZDANJE NA SAJTU WWW.NOVINARNICA.NET

Nova izdanja časopisa „Moja planeta“ od sada će moći da se čitaju i putem internet portala www.novinarnica.net. Saradnjom sa portalom Novinarnica, na kome se nalazi sva dnevna štampa, kao i razni nedeljnici, časopisi iz Srbije i regiona, želeli smo da unapredimo odnos prema našim čitaocima i da im omogućimo da čitaju naše novine bilo kad i bilo gde, tako što će putem kratke procedure, otvaranja naloga biti u mogućnosti ne samo da čitaju, već i da čuvaju i prave sopstvenu arhivu interesantnih tekstova na internet stranici Novinarnice.

Novinarnica predstavlja prodaju ili besplatno čitanje novina u elektronskom formatu, u zavisnosti od vrste izdanja, ne gubeći na originalnosti, zadržavajući isti izgled, kao i sadržaj. Na ovaj način izašlo se u susret potrebama savremenog načina života koje nameće brz protok informacija, ali u isto vreme zadržao se kvalitet, koji štampani mediji nude čitaocima, u odnosu na kratke vesti i sadržaje koje nude razni internet portali informativnog karaktera.

Novinarnica je prvi i jedini portal ovog tipa u Srbiji koji ima za cilj da na jednom mestu korisnicima

interneta omogući pristup i čitanje svih štampanih medija koji se izdaju u Srbiji iz različitih oblasti, kako nacionalnog, tako i lokalnog karaktera. Ako želite da saznate, kakva je situacija u vašem rodnom gradu, da li je pametno ulagati u nekretnine, gde kupiti venčanicu i kako organizovati venčanje, kakva je aktuelna politička situacija u zemlji, nešto više o muzici, fotografiji, umetnosti, koja je najpopularnija dijeta ove sezone, šta rade poznate ličnosti, kako opremiti stan i tako dalje, sve to može se naći na jednom mestu, u izdanjima dostupnim na portalu www.novinarnica.net. Novinarnica pokriva 90% štampanih medija u Srbiji, najrazličitijih oblasti, dnevne novine, nedeljnice, političke, ekonomske, stručne, lifestyle časopise, itd što čitaocima omogućava brzu pretragu sadržaja i tema koji ih interesuju. Osim ove prednosti, svih novina na jednom mestu, Novinarnica nudi jednostavnu i brzu upotrebu sadržaja sajta, arhivu koja je konstantno na raspolaganju, ali i jeftinija izdanja u odnosu na štampane medije. Ako želite da budete informisani i da budete u toku koristite sajt Novinarnice.

MOJA PLANETA

BESPLATNI OUTDOOR MAGAZIN / Januar 2013.

→ EXTREME SUMMIT TEAM

46 Bajkom po Himalajima

Pre nešto malo više od godinu dana doživeli smo jednu od najlepših himalajskih avantura. Vozili smo naše MTB od Lhase do Kathmandua...

86 Kvebek

Ono što Kanadu sa ponosom razlikuje od njenog južnog suseda jeste francuski jezik, kultura i Kvebek - grad sa 400 godina dugom istorijom...

→ PUTOVANJA

50 TREKOVI Vodič kroz planine Balkana - Kučaj

VISOKOGORSTVO

8 Musala

U organizaciji PK „Pobeda“ iz Beograda planinari se ispeli na krov Balkana...

16 Triglav

Planinari beogradskog „Železničara“ organizovali su zimski uspon na Triglav 2.864 m...

PLANINARENJE

24 O magiji Rtnja

Mnogi su pohitali na ovu magičnu

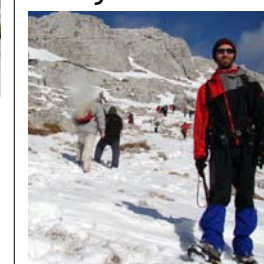
planinu (Srbija) kako bi se spasili od Sudnjeg dana. Ovaj tekst pisan je dva dana nakon „smaka sveta“...

28 Subra

Planinari PK „Subra“ organizovali pohod na najatraktivniji vrh Orjenskog masiva...

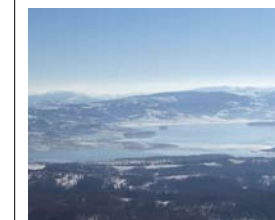
31 Osječenica

Čak 75 planinara iz više gradova BiH uspešno izvelo Novogodišnji uspon na Osječenicu...

34 Vlasinsko jezero

Grupa Planinarskog društva „Jelenak“ iz Pančeva na Vlasinskom jezeru proslavila najluđu noć...

36 Zagajačka brda

Članovi PK „Železničar“ uživali u prirodi Deliblatske pešcare i Zagajačkih brda...

38 Zebrnjak

Pohod povodom obeležavanja 100 godina Kumanovske bitke...

OUTDOOR

43 Nesvakidašnji Božić

Grupa planinara okitila jelku na dnu Hutovog jezerceta (Bosna i Hercegovina)...

52 Planinom

Jadovnik Nedaleko od Prijepolja, nalazi se planina Jadovnik, jedinstvenog imena i izgleda...

PROPELER

66 Prvi slap za prošlu godinu Penjači PD „Bršljan“

„Jankovac“ iz Osijeka testirali su led na slapovima u Sloveniji...

ORIJENTIRING

70 Umeš li da čitaš kartu?

Evo jednog primera iz prakse beogradskog PK „Pobeda“...

BIRDWATCHING

74 Kopaonik iz ptičarske beležnice

Ova outdoor aktivnost sve je popularnija...

58 GSS

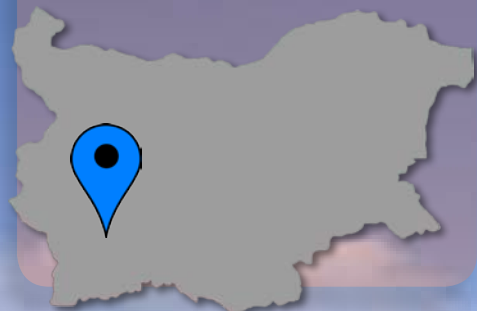
84 ISHRANA IZ PRIRODE

80 MARKET

UKRATKO O...

Musala je najveći planinski vrh u Bugarskoj i na celom Balkanu, sa visinom od 2.925 m. Nalazi se u sastavu planine Rila na jugozapadu Bugarske. Deo je Nacionalnog parka „Rila”. Prosečna godišnja temperatura na Musali je -3°C, što je čini najhladnijim mestom na Balkanu. Između 1949-1962 vrh je nosio naziv Staljin, po Josifu Viserionoviču Staljinu.

BUGARSKA *Rila* PRVI DEO

>> **PLANINARSKI DOM BELMEKEN**
(2.225 MNV)

Lokacija: Na obali jezera Ravnivrashkoto
Broj kreveta: 40
Telefon: 0899/05-90-05
GPS: 42o 11' 33.7"N 023o 44' 57.1"E
e-mail: g_radev77@abv.bg
Web: www.belmeken.eu

>> **PLANINARSKI DOM BODROST**
(1.300 MNV)

Lokacija: Bodrost
Broj kreveta: 45
Telefon: 0889/07-73-22
GPS: 42o 13' 42.4"N 023o 21' 46.6"E
e-mail: ajgidik@abv.bg
Web: www.ajgidik.com

>> **PLANINARSKI DOM VADA (1.465 MNV)**

Lokacija: Na desnoj obali reke Cherni Iskar
Broj kreveta: 36
Telefon: 0876/73-05-80
GPS: 42o 13' 42.4"N 023o 21' 46.6"E
e-mail: rturist@abv.bg

>> **PLANINARSKI DOM VENETITSA**
(1.400 MNV)

Lokacija: U Konyarnika oblasti
Broj kreveta: 25
Telefon: 0878/35-67-66
Web: www.hutvenetitza.alle.bg

>> **PLANINARSKI DOM GERGINITSA**
(830 MNV)

Lokacija: Dolna Banya
Broj kreveta: 50
Telefon: 0888/10-75-47

>> **PLANINARSKI DOM GRANCHAR**
(2.110 MNV)

Lokacija: Na glečerskom jezeru ispod vrha Suha Vapa
Broj kreveta: 150
Telefon: 0885/85-23-37
e-mail: info@granchar.net
Web: www.granchar.net

>> **PLANINARSKI DOM GURGULITSA**
(1.110 MNV)

Lokacija: U oblasti Milikini Nivi
Broj kreveta: 24
Telefon: 0887/16-31-59
GPS: 42o 14' 00.4"N 023o 49' 16.1"E

>> **PLANINARSKI DOM DOBARSKO**
(1.750 MNV)

Lokacija: U oblasti Vadata
Broj kreveta: 45
Telefon: 0888/70-88-38
e-mail: bts_pirin@abv.bg

>> **PLANINARSKI DOM ZAVRACHITSA**
(2.180 MNV)

Lokacija: U oblasti Zavrachitsa, na levoj obali reke Prava
Broj kreveta: 40
Telefon: 0889/71-32-45
GPS: 42o 10' 05.8"N 023o 38' 27.1"E
Web: www.facebook.com/groups/182423855196672

>> **PLANINARSKI DOM IVAN VAZOV**
(2.300 MNV)

Lokacija: u oblasti Golyama Mokritsa, u podnožju vrha Skalitsa
Broj kreveta: 98
Telefon: 0887/72-77-72
e-mail: ventsi_dao@yahoo.com
Web: www.ivanvazovhut.info

>> **PLANINARSKI DOM LOVNA (1.655 MNV)**

Lokacija: U oblasti Parlyako, na levoj obali reke Dzherman
Broj kreveta: 65
Telefon: 0888/05-91-72
GPS: 42o 13' 44.3"N 023o 20' 19.8"E
e-mail: tsverila@abv.bg

>> **PLANINARSKI DOM MAKEDONIA**
(2.166 MNV)

Lokacija: Na sedlu Mechi Prohod (Byalata Prast), između vrhova Golyama i Malak Mechi Vrah
Broj kreveta: 40
Telefon: 0889/07-72-28
Web: www.facebook.com/profile.php?id=100000627154481

>> **PLANINARSKI DOM MALYOVITSA**
(1.992 MNV)

Lokacija: Na levoj obali reke Malyovitsa
Broj kreveta: 125
Telefon: 0885/67-12-05
GPS: 42o 11' 19.8"N 023o 22' 27.1"E
e-mail: maliovicahut@gmail.com

>> **PLANINARSKI DOM MARITSA**
(1.820 MNV)

Lokacija: blizu vodopada Lyava i reke Prava Maritsa
Broj kreveta: 49
Telefon: 0887/17-05-85
GPS: 42o 11' 25.0"N 023o 38' 27.6"E
e-mail: rturist@abv.bg

>> **PLANINARSKI DOM MECHIT**
(1.740 MNV)

Lokacija: U oblasti Govedarnika (livada u podnožju vrha Malak Mechit)
Broj kreveta: 92
Telefon: 0886/22-55-76
e-mail: rturist@abv.bg

MOJA PLANETA 28 • Januar 2013.

Besplatni outdoor magazin za aktivan život • PDF izdanje
Osnivač i izdavač:

Studio za dizajn „Smart Art“

Adresa redakcije:

Narodnog fronta 65, 21000 Novi Sad

smartart

Glavni i odgovorni urednik:

Jovan Jarić (jovanjaric@mojaplaneta.net)

Art direktor:

Ivana Ubiparip

Prelom:

Studio za dizajn „Smart Art“

Fotografije:

Dreamstime, SXC, Studio za dizajn „Smart Art“

Advertajzing:

062/22-37-47

Izdanje je besplatno i distribuira se u PDF formatu, putem elektronske pošte. Stari brojevi se mogu downloadovati iz arhive sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

796.5

MOJA planeta [Elektronski izvor] : besplatni outdoor magazin za aktivan život / glavni urednik Jovan Jarić . -

Online izd.- Elektronski časopis . - 2010, br. 1 - . -

Mesečno . - Dostupno na http://www.mojaplaneta.net

ISSN 2217-3307

COBISS.SR-ID 255946503

Magazin upisan u Registar javnih glasila Srbije pod registarskim

brojem:

DE: 000002

Izdavač zadržava sva prava. Svi autorski tekstovi, fotografije i ostali sadržaji objavljeni su uz odobrenje autora. Svi pisani i foto materijali u vlasništvu su Studija „Smart Art“ i autora. Kopiranje, dalja distribucija teksta (delimično ili u potpunosti) i fotografija u komercijalne svrhe zabranjena je u svim medijima bez pismene dozvole Studija „Smart Art“ i autora. Tekstovi i fotografije se objavljuju isključivo bez novčane naknade. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za sadržaj i istinitost reklamnih poruka. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za štamparske i nenamerne greške. Redakcija nije obavezna da vraća i odgovara na primljene rukopise, fotografije i elektronsku poštu.

DOSTUPNO U DIGITALNOM FORMATU

www.novinarnica.net

Fotografija naslovne strane: Emily Polar

POTRAŽITE NA:
WWW.MOJAPLANETA.NET

Adresar planinarskih domova iz celog regiona na jednom mestu

forum

Putovanja, planinarenja, najave akcija, kupi-prodaj, izveštaji sa akcija...

Stare brojeve magazina „Moja planeta“ možete skinuti sa Internet adrese:
www.mojaplaneta.net
na linku ARHIVA

MUSALA

U organizaciji **PK „Pobeda”**

iz **Beograda** planinari

se ispeli na krov Balkana -

Musalu (Bugarska)...

ВРЪХ
МУСАЛА
Н.В. 2925,40 м

PLANINARSKI KLUB „POBEDA“ JE NAJBROJNIJI PLANINARSKI KLUB U SRBIJI SA PREKO 2.000 ČLANOVA I NAJVEĆIM BROJEM AKCIJA, IZLETA I POHODA. OSNOVNE AKTIVNOSTI KLUBA SU: IZLETI, PLANINARENJE, SPORTSKA ORIJENTACIJA, ALPINIZAM, I NADASVE DRUŽENJE SA LJUDIMA RAZNIH PROFESIJA, NACIONALNOSTI, KOJE SVE POVEZUJE HUMANOST I LJUBAV PREMA PRIRODI.

Musala je najviši vrh Bugarske i Balkanskog poluostrva. Vrh se nalazi na 2.925 metara nadmorske visine, na planini Rila. Planinari PK „Pobeda“ osvojili su je u zimskim uslovima.

Dobro je da se ne kaže da se po večeri dan poznaje, jer naše planirano okupljanje u petak uveče otežala je uporna kiša. Samo spolja pokisli, krećemo iz dobro poznate Skerličeve ulice i, ako joj ikada budemo menjali ime, može se većito zvati planinarska. Jezdeći autoputem, svetluca Niš nas usmerava ka Sićevačkoj klisuri koja nas dočekuje gustom maglom i dalje upornom kišom sve do bugarskog mes-

ta Samokov. Posle uobičajne pripreme selekcijom potrebnih stvari za poneti, kratkom vožnjom dolazimo do snegom okovanog Boroveca (1.320 mnnv). Vrlo tiho u koloni ga napuštamo. Vedru noć trošimo krećući se uz šumoviti kanjon Musalenske Bistrice. Svitanje nam otežava oblak koji nas na visini 1.950 mnnv pritiska u saradnji sa teškim rančevima. U pomoć nam dolazi jedna pauza i okrepljeni nastavljamo dalje - očekivajući sunčanog saveznika. Pred sam planinarski dom, solidno umorni, dobijamo dozu snage i raspoloženja od željenog Sunca. Uz širok osmeh i prispelo nadahnuće obasjani snežni

vrhovi nas posmatraju kako smelo napredujemo ka domu. Možda su se i naši rančevi probudili pa nas sami guraju. Ko zna - možda!

Posle nepunih pet sati dolazimo do planinarskog doma Musala, a i malo sebi. Uz pravi rilski topao čaj, pored vatrice, skoro potpuno okrepljeni, kujemo dalje planove. Pogledom sa grebena mami nas kamena statua, takozvana Sfinga (2.765 mnnv). Deo grupe joj kreće u goste.

Prolazeći pored zaleđenih jezera Musalenskog cirkusa naizmenično praveći prtinu, počinje nešto da nas jaše. Opet onaj oblak. Vidljivost se smanjuje na 15 metara. Zajedničkim snagama uporno se penjemo. Kao iza ćoška, pomalja se vrh Sfinga (2.765 mnnv). Radosni uz zajedničko fotografisanje i meze iz ranca proslavimo naš susret, pa se do sledećeg

viđenja, pozdravimo. Pod utiskom, već utabanom stazom, čavrljajući, vraćamo se do doma. Večernje neizbežno planinarsko druženje nas dodatno sprema za dugo očekivani san.

Ne znam kada se ko probudio, ali potpuno spremni krećemo na uspon u dogovoreni 5,30. Uz strah da će se neko vratiti u krevet saopštavam da termometar zvokoće na -15 °C. Iznad nas se prosulo vedro zvezdano nebo. Kolona planinara sa lampama na glavama podseće na transibirsku lokomotivu sa svetlećim vagonima. Poređenje nam dočaravaju drugari iz alpinističkog odseka na turno skijama, praveći nam kolosek. Pred zoru dolazimo

„Pobedine“ akcije

Od februarskih akcija, osim škole orijentacije, izdajamo akciju na **Prenj, BiH**

Detalje potražite na **OVOM LINKU**

Takođe izdajamo i akcije na **Kozjak i Rujan** - planine u Skopskoj Crnoj Gori, **Makedonija**

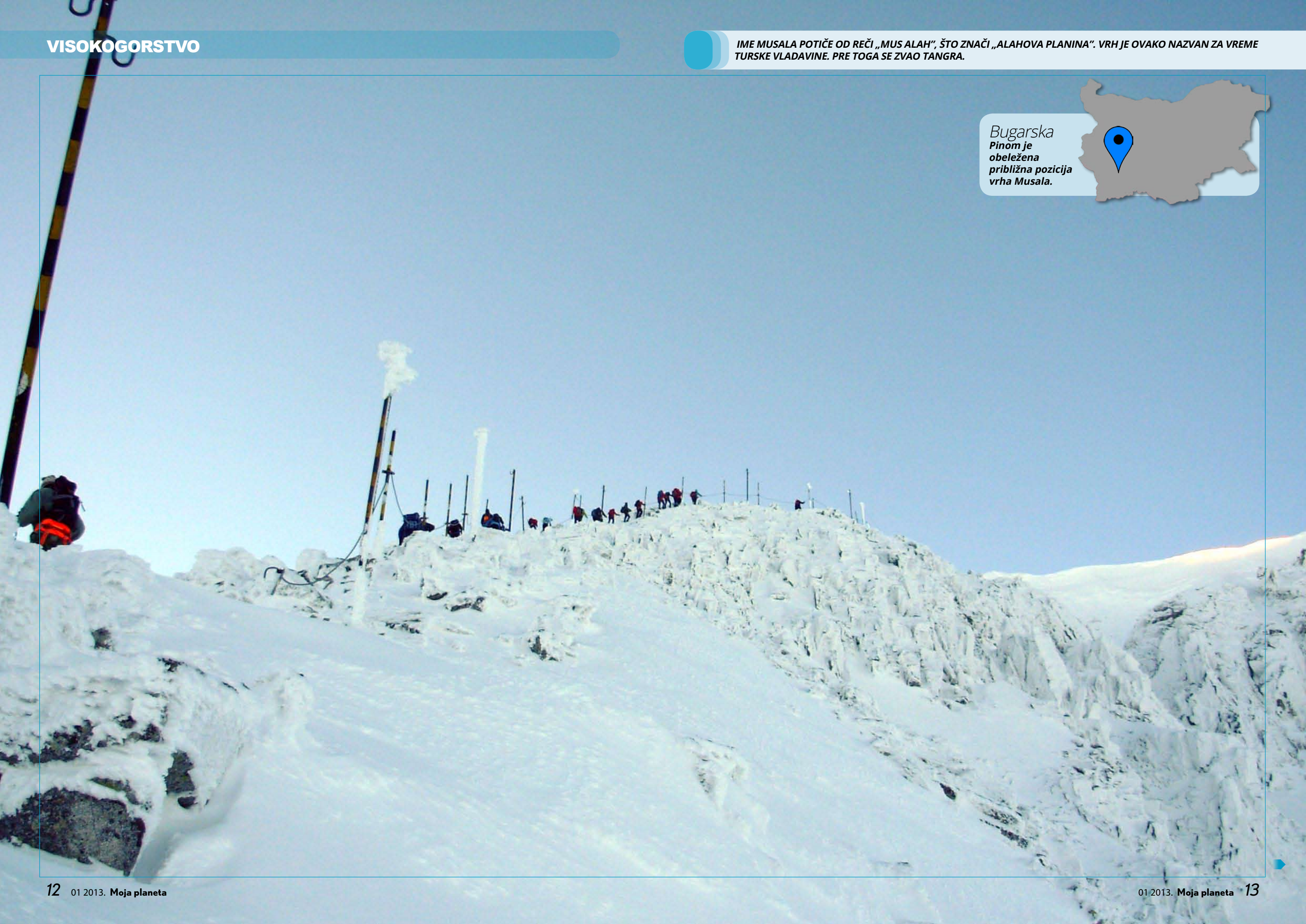
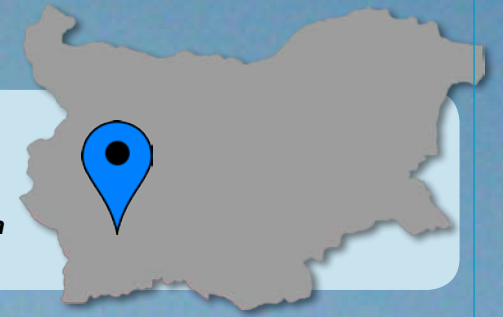
Detalje potražite na **OVOM LINKU**

web: www.pdpobeda.rs

e-mail: kontakt@pdpobeda.rs

Bugarska
Pinom je
obeležena
približna pozicija
vrha Musala.

do planinarskog doma na Ledenom jezeru, poznati kao Everest (2.720 mnv). Posle doručka i montiranja potrebne opreme polazimo na završni uspon. Uz povremene talase vetra, zapuhani snegom izlazimo na krov Balkana, vrh Musala (2.925 mnv). Pogled i trenutna vidljivost nas ostavlja više smrznute, nego li samo vreme. Posle fotografisanja i punih očiju radosti, a bogami i ponekog sendviča, zadovoljni krećemo nazad. Predivno vreme i okolne predele neko koristi za foto, a neko za mentalnu arhivu. Nakon dolaska u dom Musala pakujemo se za silazak u Borovec. Uz srdačno pozdravljanje, opraštamo se od domara, koji nas je trpeo dva dana. Prošaran turistima Borovec napuštamo oko 15 sati. Uz usputne pauze sa nadoknadom kalorija stižemo u opet kišni Beograd u planirano vreme - oko 23.30 sati. Hvala planini i drugarima planinarima na uspešno sprovedenoj akciji.

BOBIŠA MARINOVIĆ

Info

Smeštaj u Planinarskom domu „Hiža Musala“ možete rezervisati putem sledećih kontakata:
 Telefon: +0896/66-14-54
 E-mail: musala_hija@abv.bg
 Facebook: www.facebook.com/hijamusala

ЛУЗНИЧКИ МЕГДАН

winter outdoor race

01-03.02.2013

Ovaj događaj je koncipiran kao multi sportska trka u zimskim uslovima u prirodi gde mogu učestvovati svi sportisti koji su usko vezani sa turno/nordijsko/alpsko skijanje, snoubording, alpinizam, orjentiring, planinarenje, kurs Gorske službe spašavanja, letnji/zimski alpinistički kao i speleološki kurs. Bilo koju veštinu ili sport da poznajete od denih vam daje određene kvalitete i prednosti da nave- završite ovu nimalo lako trku. Tim se isključivo sastoji od dva čoveka. Na vama je da raspodelite znanja među sobom, ko će čitati kartu, ko postavljati bivak, kačenje na užad itd. Planirana ruta-staza sa kontrolnim tačkama, pravcem i određenim alpinističkim preprekama (abzajl i žimar detalji) će biti postavljeni i obeleženi između planinskih vrhova-masiva Ruja, kanjona Jerme, Go- lemog Stola i Vlačke planine. Ruta trke je kroz opštine Babušnica, Pirot i Dimitrovgrad. Organizator će obezbediti prerađene vojne karte u razmeri 1:25.000. Detaljnije informacije, pravila i odredišta će biti gotova do kraja godine. Plan je da staza bude, ne duža od 60km i ne kraća od 50km. Trka će trajati dva dana.

U slučaju nedostatka snega, kamašne i "by foot" :). Obezbeđen je smeštaj za sve učesnike. kao i prevoz iz Beograda i Sofije.

SPREMITI SE, PRAVI MEGDAN POČINJE !!!

<http://www.facebook.com/Luznickimegdan>
<http://vimeo.com/user7946660>

info kontakt i prijave:
 +381638670711
marko@udruzenjefreestylera.com

Triglav

Planinari beogradskog „**Železničara**“ organizovali su zimski uspon na **Triglav** 2.864 m - Julijski Alpi (**Slovenija**). Uspón je izveden u jednom danu...

Zimski usponi su daleko od jednostavnih i nekomplikovanih planinarskih akcija. Hladnoća, lavine, jaki vetrovi, sneg, led i strme konfiguracije terena su samo nekoliko uslova koji vladaju u okrilju visokih planina u zimskom periodu. Fizička spremnost i tehnička obučenost svakog planinara se u ovakvim uslovima ispoljava u najboljem mogućem smislu.

Zagarantovanog uspeha nema jer priroda je mnogo jača od čoveka i pruža nam ono najlepše ali i veoma surove uslove kojima se treba prikloniti i prihvatiti sva pravila moćne planine. Svakim narednim odlaskom se trenira fizički ali i jačamo našu psihi koja nam omogućava da prebrodimo sve teške momente na koje nailazimo u nepreglednim krajevima Alpa i drugih masiva u celom svetu.

Triglav je oduvek bio jak motiv i simbol planinarstva u Sloveniji a i na celom Balkanu. Za stanovnike

Slovenije se kaže da ako se makar jednom ne popnu na njegov vrh ne mogu sebe zvati Slovencem. I mnogi planinari iz Srbije su pohodili ovaj vrh u letnjim uslovima, ali samo je mali broj njih doživeo iskonsku lepotu Triglava zimi.

Naš tim iz PK „Železničar“ Beograd, predvođen Nikolom Radojević i Bojanom Dulejanom, 12. januara u 17,30 h uspeo je da se popne u jednom danu kroz Dolinu Krme do najvišeg planinarskog doma u Sloveniji - Kredarica na 2.515 m i na sam strmi i zasneženi vrh veličanstvenog Triglava sa svojom visinom od 2.864 m.

U januaru 2012. naš klub predvođen načelnikom kluba Radmilom Marićem i već pomenutim vodičima je po prvi put nakon mnogo godina uspeo da se popne na Triglav u zimskim uslovima u dva dana. Ove godine smo izveli uspon u jednom danu i jednom dahu sa veoma motivisanim i složnim timom.

Iz Beograda smo krenuli u šest sati 11. januara ka Hrvatskoj i Sloveniji. Put je protekao kako smo i planirali. Stigli smo u Ljubljano u ranim popodnevним časovima. Sunčano vreme, biciklisti i pešaci na ulicama ovog predivnog alpskog grada su nas motivisali za naš dalji put ka Kranjskoj Gori gde bi prenoćili pre nego što se zaputimo u okrilje Julijskih alpa. Obilazimo centar grada kod reke Ljubljanice gde narod uživa u sunčanom danu. Svrćamo u Planinarski klub „Matica“ gde obnavljamo članstvo za 2013. godinu. Ovde se nalazimo sa našim već dobrim drugarima i istaknutim članovima „Maticе“ Dragom Metljak i Duškom

Grabnar. Mnogo toga smo od njih naučili u proteklih nekoliko godina i svaki put kada se vidimo razgovaramo o novim tehnikama planinarenja i vođenja planinarskih grupa. Obilazimo par prodavnica koje prodaju planinarsku opremu i gde možemo da se informišemo o novitetima u tehničkoj opremi. Nastavljamo naš put kroz živopisne krajeve Slovenije, veoma udoban autoput i lepo uređena sela nam ulepšavaju putovanje. Stižemo u Alpsko mesto Kranjska Gora koje je jedno od najpoznatijih skijališta i mesta za odmor u ovom delu Slovenije.

Noć provodimo u jednom od hotela u neposrednoj blizini skijaških staza. Pred spavanje organizujemo sastanak da bismo prekontrolisali ličnu i grupnu opremu svakog od nas. Još u Beogradu smo shvatili da ćemo imati uslov za uspeh jedino ako se popnemo u jednom danu do

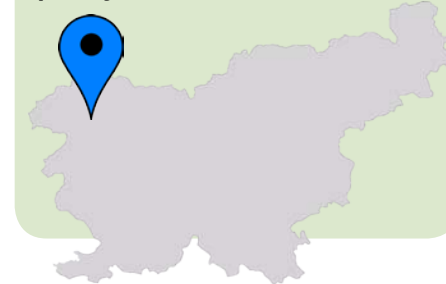

vrha i spustimo do doma na Kredarici. Samim time svoju opremu smanjujemo na minimum da bi mogli brže da se krećemo i uspemo u ovom zahtevnom poduhvatu.

U ranim jutarnjim satima, po mraku, krećemo kombijem ka mestu

Mojstrana odakle se ide ka jednoj od tri doline koje su ulazne kapije za uspon na Triglav. Zimski uspon se izvodi dolinom Krme. Ovo je zahtevan uspon jer u jednom danu je potrebno savladati 1.500 m uspona u dužini oko devet kilometara. Vozimo se po

Slovenija
Pinom je obeležena približna pozicija vrha.

Info

Period uspona: 11.-13. januar 2013.

Organizator: PK „Železničar“ Beograd

Vodiči: Nikola Radojević i Bojan Dulejan

Učesnici: Tatjana Andrijanić, Vladimir Pavlov i Miloš Pavić (PK „Železničar“ Beograd)

mraku kroz borovu šumu. Nakon nekoliko kilometara put je pokriven ledom.

Nailazimo na zaleđenu uzbrdicu gde susrećemo planinare iz Slovenije. S obzirom da su se ovde već nekoliko auta parkirali i mi odlučujemo

da ovdje ostavimo kombi i dalje nastavimo peške. Započnemo našu avanturu dva kilometra ranije nego prošle godine. Temperatura je svega par stepeni u minusu i nema vetra.

Prvi deo staze je po ravnom terenu koji prolazi pored Kovinarske koče i zatim ulazi u NP „Triglav“. Svi su motivisani i nestrpljivo očekuju da se popnu u zonu gde nema šume. Već utabana staza nam olakšava kretanje ka sledećoj deonici našeg uspona. Još smo u oblaku i polako savladavamo visinsku razliku. Susrećemo se sa planinarima kojima je cilj da izađu do doma na Kredarici i da se vrate nazad u dolinu. Pored nas prolaze i par turno skijaša koji treniraju za ovogodišnje pohode na Himalajima. Već smo se aklimatizovali na hladnoću i noge su se uhodale na ritam koji svima odgovara.

U Sloveniji ćete naići na čitav splet planinarskih domova i kuća gde možete da se odmorite i okrepite u toku letnjih tura. Tako i mi stižemo do pastirskog stana Prgarca (1.763 m) koji je zatvoren u toku zimskog perioda. Pauziramo da bih popili vodu i nešto doručkovali. Neposredno nakon nastavka uspona izlazimo na visinu gde nas obasjava toplo sunce i gde počinu strmiji tereni. Odlučujemo da stavimo dereze za dalji uspon ka Kredarici.

Maglena reka se proteže čitavom dolinom Krme. Vrhovi obasjani suncem nas ohrabruju za dalji uspon. Alpski predeo pogotovo zimi utiče veoma pozitivno na svakog planinara. Zastajkujemo da uživamo i fotografiramo nas i predele koji nas pozivaju da nastavimo naš uspon.

Konačno stižemo na plato odakle prvi put imamo pogled ka vrhu Triglava. Prizor je predivan a mi još više motivisani za nastavak avanture. Nalazimo se na 2.100 m. Sve su strmiji i opasniji tereni. Laganim ali sigurnim hodom u narednih 1,5 h stižemo do Kredarice. Raduje nas što nema jakog vetra. Ulazimo u dom gde se konsultujemo sa meteoroloz-

ima za vreme u narednih par sati. Inače ovdje u domu se nalazi meteorološka stanica u kojoj čitave godine ima po dva meteorologa koji na svaka četiri sata pod bilo kakvim uslovima napolju očitavaju podatke sa raznih mernih instrumenata. Okrepljujemo se sa toplim čajem i prepakujemo se za završni uspon.

To je to za ovo smo i došli! Vreme bi po prognozi trebalo da bude stabilno sa blagim vetrom. Odluka je pala, krećemo ka vrhu!

Nikola i Miloš će biti u dvojnoj navezi, a Bojan će voditi u trojnoj navezi Tatjanu i Vladimira. Oblaci obuhvataju vrh i spuštaju se ka Kredarici. Spremili smo se i krenuli ka

Info

Zahvaljujemo se učesnicima akcije: Tatjani Andrijanič, Vladimiru Pavlovu i Milošu Paviću. Takođe se zahvaljujemo Upravnom odboru našeg kluba koji nas je finansijski podržao jer bez toga ne bismo mogli da krenemo na ovu akciju. I veliko hvala našem načelniku Radmilo Mariću koji je verovao u naš uspeh i dao nam podstreka za ovaj težak i zahtevan vrh za organizovanje i vođenje. Ovaj zimski uspon na Triglav posvećujemo vodiču i doajenu našeg kluba Mirku Detičeku. Zahvaljujemo se Nebojši Staniću i Slađanu Babarogiću za pozajmljene GPS uređaje.

steni. Na sedlu ispod doma je duvao jak vetar zbog koga smo jako sporo napredovali.

Dalji uspon se kreće ekstremno strmim zasneženim sekcijama ka Malom Triglavu. Nekoliko Slovenaca se spušta sa vrha. Dobijamo od njih informaciju da na grebenu ne duva jak vetar. Dobra vest nas motivise za nastavak uspona. Nalazimo se već u zavetrini tako da je nastavak penjanja mnogo lakši.

Prva opasna prepreka je zasnežena polica u dužini od oko osam metara. Ovdje postoje sajle za koje se osiguravamo i oprezno nastavljamo dalje. Nakon ovog detalja izlazimo na strmu padinu udesno koja nas vodi ka grebenu Malog Triglava.

U par mesta nagib je veoma veliki i završava se strmom padinom. Osiguravamo jedni druge na kritičnim mestima preko sajle ili čeličnih klinova koji su vidljivi na većini uspona. Nastavak je penjanje po strmoj steni do izlaska na greben. Još uvek je odlična vidljivost.

Popeli smo se na Mali Triglav i sada nas očekuje veoma strm zasnežen greben. U odnosu na prošlu godinu sada je mnogo ekstremniji i sigurno je da je vetar duvao jače vratili bi se u Kredaricu. Nailazimo na dva mesta gde je potrebno preći stenu u širini od oko pet metara. Opet se konsultujemo sa Bojanom o bezbednosti prelaska ovog mesta. Odlučujemo da nastavimo uz dodatno osiguravanje i

najveću moguću koncentraciju.

Svi uspešno prolaze ove detalje i sada nas očekuje završni uspon. Strm prilaz Triglavu je ono što nas deli od ostvarenja našeg plana. U par sekcija i strmog penjanja u 17,30 h izlazimo na vrh! Veoma je hladno i trepavice nam se lede u roku od par minuta. To je to! Svi zajedno na vrhu, ne kao pojedinci već kao tim koji je smogao snage da prebrodi sve prepreke i uspe u svom cilju.

Osećaj je sigurno za pamćenje i znam da ćemo ga se svi sećati do kraja života. Fotografiramo se kod Aljaževog Stolpa koji je skoro skroz zatrpan snegom.

Mrak pada ubrazano. Svi montiramo čelone lampe i polazimo ka

Kredarici. Lampe obasjavaju taman toliko da možemo da vidimo gde se krećemo. Toliko je i dovoljno. U silasku još više vodimo računa u poštovanju svih procedura. Svi smo umorni ali nas adrenalin i svest o tome da je tek kraj kada se spustimo do doma drži na oprezu i sigurnom hodu.

Silazimo sa vrha na greben. Sva ona opasna mesta prolazimo po mraku što je dobro jer nam je tada koncentracija još veća u tom momentu. Lagano preko grebena na kojem već duva jači vetar ali ne i prejak da ne možemo da nastavimo dalje. Pred izlazak na Mali Triglav spazili smo svetlo koje obasjava Kredaricu. Sada je teži deo za spust za trojnu navezu

pa smo još usporili do samog spusta na sigurno i ravno tlo.

Nakon dva sata nalazimo se na istom sedlu odakle smo i krenuli na uspon. Vetar nas šiba ali smo mi srećni i zadovoljni jer nas deli samo par minuta hoda do doma. Napolju skidamo dereze i pakujemo užad. Pri ulasku u dom meteorolozi i nekoliko Slovenaca nam čestitaju uspon.

Nema mnogo šta da se kaže nakon ovakvog poduhvata. Bilo je jako naporno u jednom danu proći ovu celu trasu i spustiti se do doma. Ali ovo je sigurno jedan od najvažnijih trenutaka u našoj dosadašnjoj planinarskoj karijeri. Možemo samo da budemo zadovoljni i srećni jer smo zajedno bili pravi tim. Večerao ričet (mešavina kivanog povrća) i laškim pivom proslavljamo naš uspeh. Noćimo u hladnoj sobi u potkrovlju za koju smo sa sobom poneli lagane letnje vreće. A pridodali smo i koje ćebe jer baš bilo hladno.

Ujutru u 7,40 krećemo ka našem kombiju. Pozdravljamo se sa ljubaznim Slovencima i po oblačnom i ne toliko hladnom jutru spuštamo se

ka dolini Krme. Sada smo svesni da je odluka da se penjemo u jednom danu bila dobra sa obzirom da je u ovim jutarnjim časovima duvao jak vetar na Triglavu i vidljivost je bila prilično mala.

Nakon četiri sata spuštanja stižemo do kombija. Stavljamo lance jer je pao novi sneg na već postojeći led na putu i krećemo za Beograd. Pri povratku kroz Sloveniju a pogotovo kroz Hrvatsku uhvatila

nas je jaka mećava na autoputu i pratila nas je sve do blizine granice sa Srbijom.

Još jedan ozbiljan uspon našeg kluba u visokim planinama je protekao bezbedno i uspešno. Nadamo se da ćemo i iduće godine u istom periodu doći u pohod na Triglav i da će ova akcija postati tradicionalna akcija kluba.

VOĐA USPONA: NIKOLA RADOJEVIĆ
ZAMENIK: BOJAN DULEJAN

Avantura od **360** stepeni www.panoramasrbije.com

Pronađite i pogledajte najlepše turističke destinacije u Srbiji - virtuelno, sa okretanjem u svakoj prostoriji u punom krugu od 360 stepeni, kao da ste na licu mesta i nadamo se da ćete ih posetiti. Takođe, možete pogledati virtuelne prezentacije značajnih lokacija, objekata i kompanija. Pre svega, cilj nam je da svima koji žele da upoznaju i posete Srbiju, preko ovog sajta omogućimo realan

panorama srbije
najlepše turističke destinacije u Srbiji sa razgledanjem u 360 stepeni

prikaz prirodnih bogatstava, smeštaja za odmor, vrstu usluge i lokacije kako bi ste tačno znali šta vas očekuje na destinaciji.

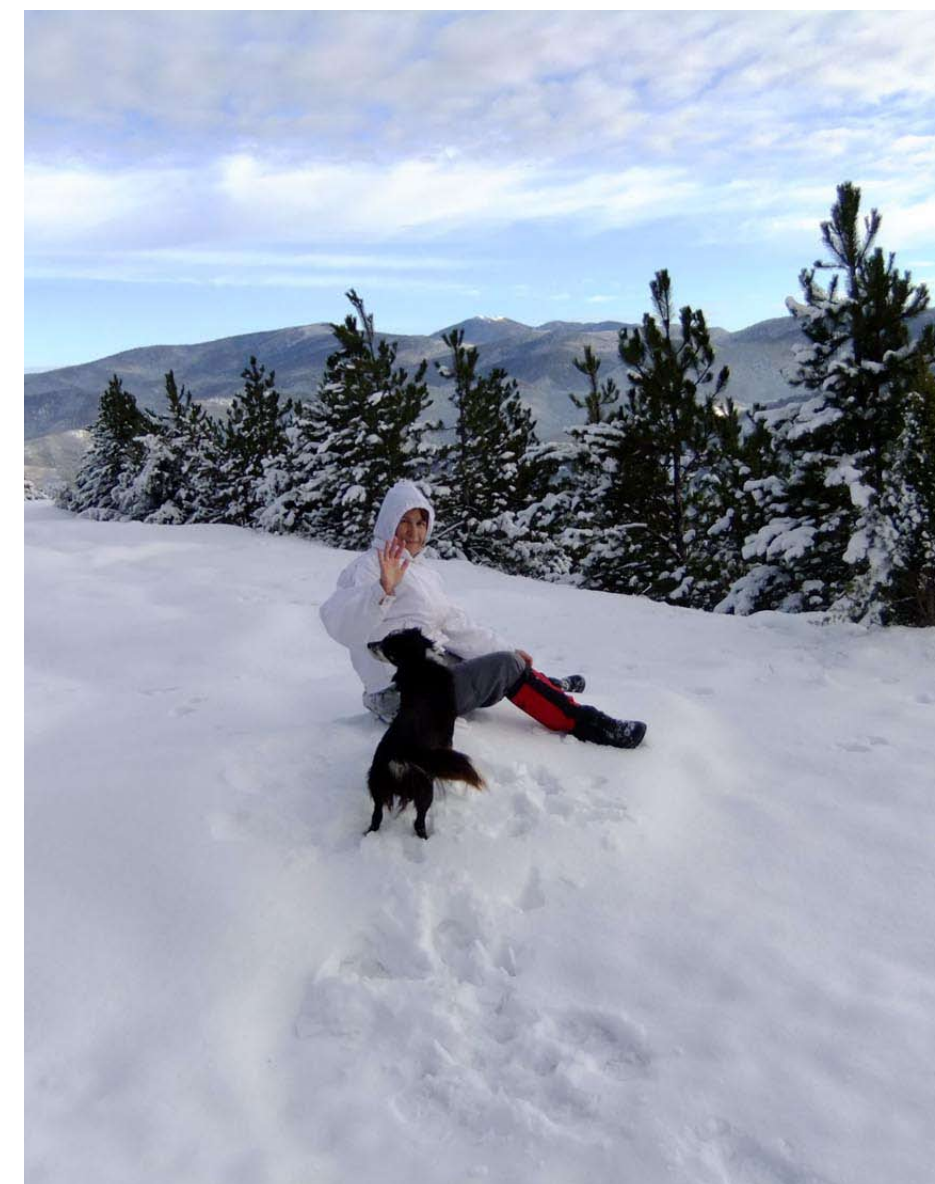
Aleksandar Tijanić fotografije
ograničene serije umetničkih fotografija

www.aleksandartijanic.rs
info@aleksandartijanic.rs
mob: +381 63 210 983

0 magiji RTNJA

Mnogi su pohitali na ovu magičnu planinu (**Srbija**) kako bi se spasili od Sudnjeg dana. Ovaj tekst pisan je dva dana nakon „smaka sveta“... ►

Stolovi sa
pogledom na
udaljeni Rtanj

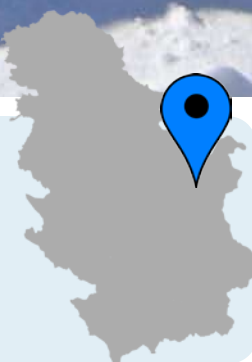
Članovi PSD
„Gvozdac“Pogled sa
Stolova na Željini

Proteklih dana svi su pričali o „smaku sveta“. Mnogi su spas potražili na Rtnju, ili su bar zamišljali kako je tamo. Ali uzalud, Rtnj niko ne može zamisliti. To je magija koja je uvek drugačija. Mi planinari, gde god da smo, najpre u daljini prepoznamo Rtnj i Željini koji mu je, po narodnim legendama, pobratim. Dva dana posle „smaka sveta“ nalazim se na Stolovima. Dan lep i sunčan, nebo svilenasto plavo, a u daljini najpre se pojavljuje Željina,

a zatim Rtnj. Ali nije to bila sasvim obična slika koju sam ko zna koliko puta gledala...

Na horizontu ispod Rtnja bilo je sivilo - samo je bela piramida parala plavetnilo neba. Kao da ju je neko nacrtao lenjirom. Svi smo bili očarani, i oni koji su prvi put videli Rtnj u daljini, i mi koji smo ga gazili, i leti i zimi, po vrućini i po snegu, danju i noću... Videvši tada Rtnj, moj komentar je bio: „Da se stvarno dogodio taj 'smak', Rtnj je zaslužio da se spasi, jer

Srbija
Pinom je
obeležena
približna
pozicija
planine Rtnaj.

bela piramida obasjana suncem nije obična planina, to je čarolija“.

I ne samo na Rtnju, na svakoj planini, možemo potražiti spas od „smaka sveta“ koji sami priprema-

mo uništavajući prirodu. Najbolji spas od mentalnih zagađenja treba tražiti u druženju na planinama.

Za nas iz Kraljeva, Stolovi sa svojim vranim konjima i belim narcisima, sa pogledom na Rtnj i druge planine, mesto je za spas. Neka svako od vas potraži svoju planinu i neka je čuva, jer spas od svakodnevnih „smakova“ je na planini, pa ma koja bila!

RADA VUKOSAVLJEVIĆ
KRALJEVO

SUBRA

Crna Gora
Pinom je
obeležena
približna
pozicija planine
Subre.

U organizaciji **PK „Subra“** iz Herceg Novog, trinaestočlana ekipa sastavljena od članova kluba, krenula je u pohod na svoju ljepoticu **Subru**, najatraktivniji vrh Orjenskog masiva (**Crna Gora**)...

Dan je bio kao izmišljen. Na zaleđenoj podlozi, u noći koja je predhodila usponu, palo je novih 15 cm snijega, što je već predivan ambijent pretvorilo u savršenu zimsku idilu.

Dobro raspoložena ekipa nestrpljivo je čekala da dođe vrijeme za pokret. Nezavisno od toga što je svaki član, bio po ko zna koliko puta na vrhu Subre, jednostavno svi su sa istom željom krenuli u pohod na nju. Uz šalu, žamor i čašicu toplog prijateljskog razgovora, družina je lagano krenula kroz Kamensku ravan, preko Dubokog dola i stigla do Subrinih platoa, to jest, samog podnožja Subre.

Zbog zaleđenog snijega i već malo ozbiljnijeg uspona, morali smo napraviti kratku pauzu, kako bi svi

montirali zimsku opremu (dereze i cepine). Bio je to nimalo lak uspon, ali za dobro raspoloženu družinu nije predstavljao problem. Za tili čas smo izašli na greben, a odakle je sami vrh već na dohvat ruke. I eto, nedugo zatim Subra je osvojena!

Uslijedio je kratki odmor,

presvlačenje, pauza da se nešto gricne, da se napravi koja fotografija i uživa u predivnom pogledu koji se pružao nadaleko... Na istoku prema makedonskim i albanskim planinama, zapadu ka Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, jugu prema Herceg Novom i Jadranskom moru, a na sjeveru ka unutrašnjosti Crne Gore. Nažalost, vrijeme nije bilo stalo. Predivni trenutak uživanja je morao biti prekinut. Uspon je samo dio puta. Vrijeme je da se krene nazad.

Sa vrha trinaestočlana družina se podijelila i krenula u tri različita

Info

Više podataka o **PK „Subra“** i aktivnostima ovog društva potražite na internet stranici: **www.pksubra.me**

Na istoj stranici možete pronaći i podatke o **uslovima i ceni smještaja** u planinarskim domovima na Subri.

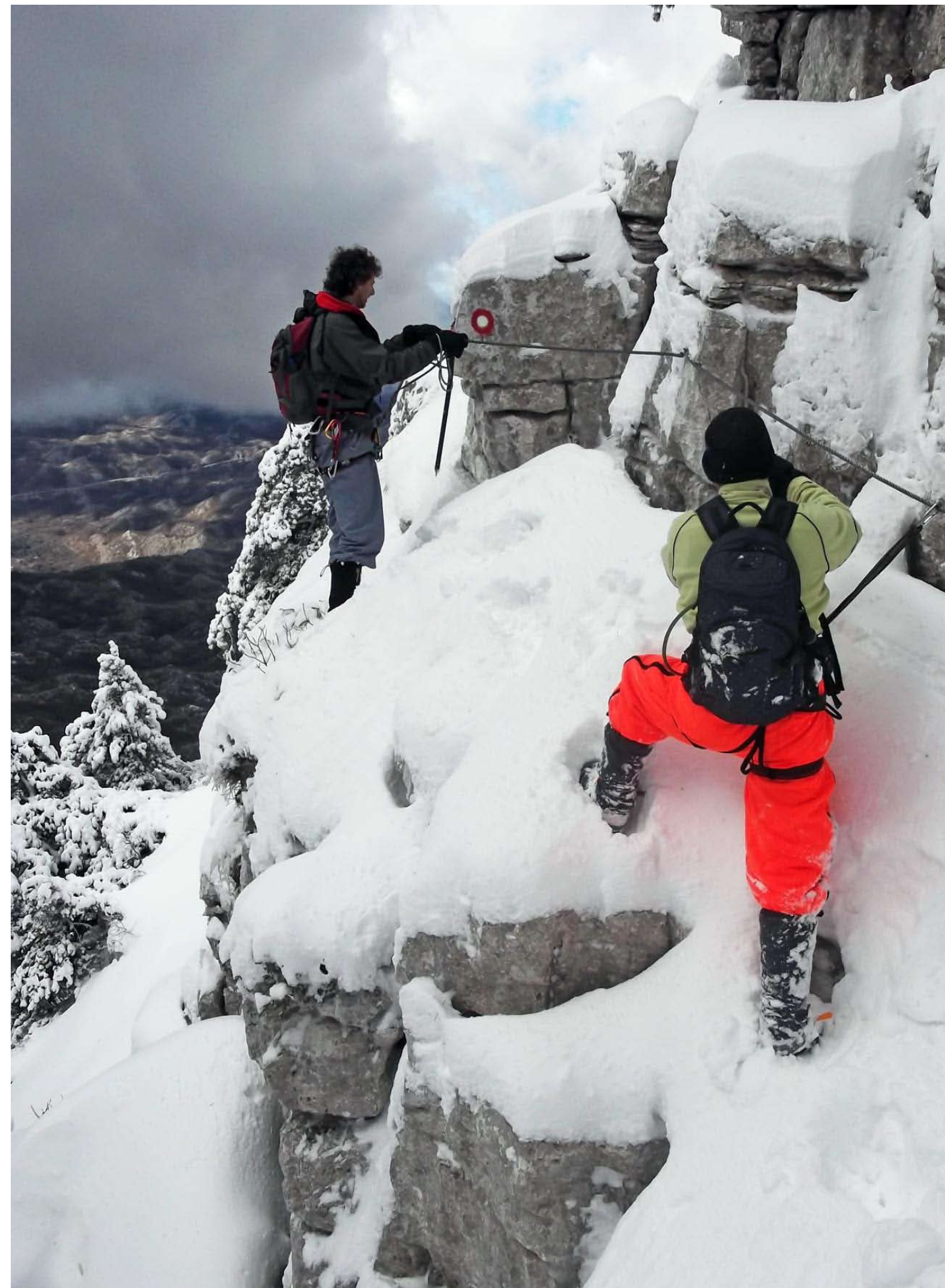
E-mail: subra@t-com.me

Planinarski dom „Orjen sedlo“:

Telefon: +38269243563 (Marinko); +38269430070 (Duško)

Planinarski dom „Za Vratlom“:

Telefon: +38269430070 (Duško); +38269348600 (Dejan)

smjera. Jedna je krenula istim putem, kojim se i popela, s time što su u povratku svratili do Ledene pećine, koja se nalazi nedaleko od same staze. Dok je druga preko atraktivnog i tehnički zahtijevnog kuloara, zatim Simove pećine, kroz Žitni do se vratila nazad u dom. Treća, sačinjena od članova alpinističko-speleološkog odsjeka Subre (ASOS), je nastavila put spuštanjem preko Subrinog amfiteatra. Spuštanje je vršeno uz zimsku i tehničku opremu za spuštanje u navezi.

Nakon dva abzajla, otpenjanja uz pomoć dereza i cepina, polako ali sigurno članovi ASOS-a su se spustili niz amfiteatar. Iako pomalo iscrpljeni u dobrom raspoloženju ASOS-ovci su se razišli u dva smjera. Tročlana ekipa je krenula prema selu Vrbanj, gdje ih je čekao prevoz do Herceg Novog, a preostala četiri člana ekipe su nastavili dvočasovno pješčenje ka planinarskom domu, tj. polaznoj tački

prelijepe i zahtijevne ture.

Definitivno dan za pamćenje! Uz kvalitetan snijeg, prelijep dan bez vjetra i sa temperaturom oko nule, družina je imala kompletan doživljaj savršene akcije. Pored pješčenja, uspona, obilaska speleo objekata

i tehničkog spuštanja, bila je to idealna prilika za držanje, što je maksimalno i iskorišćeno. Jedino što ostaje da vas pozovemo, da dođete, vidite i uvjerite se sami, da ova priča nije bajka.

PK „SUBRA“

Osječenica

Čak 75 planinara iz više gradova **Bosne i Hercegovine** uspešno izvelo Novogodišnji uspon na **Osječenicu**...

Kraj godine je kod mnogih vrijeme velikih dilema, teških i manje teških odluka - kako završiti i početi još jedno razdoblje koje zovemo „Novom godinom“... U svim tim pitanjima planinari i ljubitelji prirode spremni su da Novu godinu započnu na sebi svojstven - planinarski način. Tako u regiji postoji već dosta tradicionalnih novogodišnjih planinarskih uspona. Jedan od njih je Novogodišnji uspon na planinu Osječenicu u blizini Bosanskog Petrovca. Po svom broju i nastojanju lokalnih planinara on već može nositi naziv „tradicionalni“.

Ove godine po broju učesnika bio je i najmasovniji zimski izlazak, bar za ono što autor teksta pamti sam

i što je od drugih lokalnih planinara, starijih od njega, čuo i zapamtio. Na ovom Novogodišnjem usponu su učestvovali planinari iz planinarskih društava regije Zapadna Bosna kojoj ova planina i gravitira. Visina

Bosna i
Hercegovina

Pinom je obeležena
približna pozicija
planine Osječnice.

planine je 1.795 m, a uspon u ovakvim, zimskim, uvjetima možemo nazvati tehnički teškim.

Domaćin ovom planinarskom pohodu bili su lokalni planinari iz KES „Crni vrh“, Bosanski Petrovac, a ukupan broj učesnika bio je 75 od kojih posebnu pohvalu zaslužuju osam planinarki. Planinarenje ovoga zimskog uspona otpočinje u selu Kolunici i visinsku razliku od oko 1.000 metara planinari su prešli za nepuna četiri sata, što govori o dobroj fizičkoj pripremljenosti ove velike i raznolike grupe.

Ovaj januarski dan je bio izuzetno lijep i na ruku planinarima da ostvare zacrtani cilj, to jest da osvoje planinu Osječenicu. Planina je lijepa u svako godišnje doba, ali zimski usponi joj daju jedno novo, djevičanski bijelo, ruho po kojem ostaju tragovi stopala planinara i planinarki. A planinsku tišinu razbija veseli zvukovi planinarskih šala i doskočica, kojima, da ne krijemo, planinari od sebe odagnaju možda malo prisutni strah koji se nađe pri ovakvim usponima.

Za tehničko obezbjeđenje uspona bili su zaduženi planinari iz KES „Limit“ - Bihać, koji su završni dio

uspona, koji prolazi kroz zaleđene, stijene obezbijedili postavljanjem užeta uz stijenu. Vođa ove ekipe je Ermin Lipović - instruktor alpinizma iz Bihaća.

Važno za spomenuti da je ovaj uspon dio Plana aktivnosti koji su lokalna planinarska društva iz Unsko-sanskog kantona dogovorili na sastanku u Bosanskom Petrovcu, u decembru 2012. godine. Sam Plan aktivnosti ima za cilj koordinirano djelovanje lokalnih planinarskih društava i omasovljavanje najvažnijih planinarskih pohoda koje oni organizuju.

Amila Sales iz Sanskog Mosta zahvalila se domaćinima i uputila veliki pozdrav svim učesnicima.

„Interesantan dodatni podatak jeste da od ukupnog broja učesnika - 75 - uspješno osvajanje vrha izvela su i dva drugara na četiri noge a posebne pohvale, čestitke idu za osam hrabrih planinarki! Do sljedećeg susreta - VEDRO!“

Smajo Smajić iz Ključa istakao je da se, kao istinski ljubitelj prirode i planinar, rado priprema i odaziva Tradicionalnom novogodišnjem usponu na

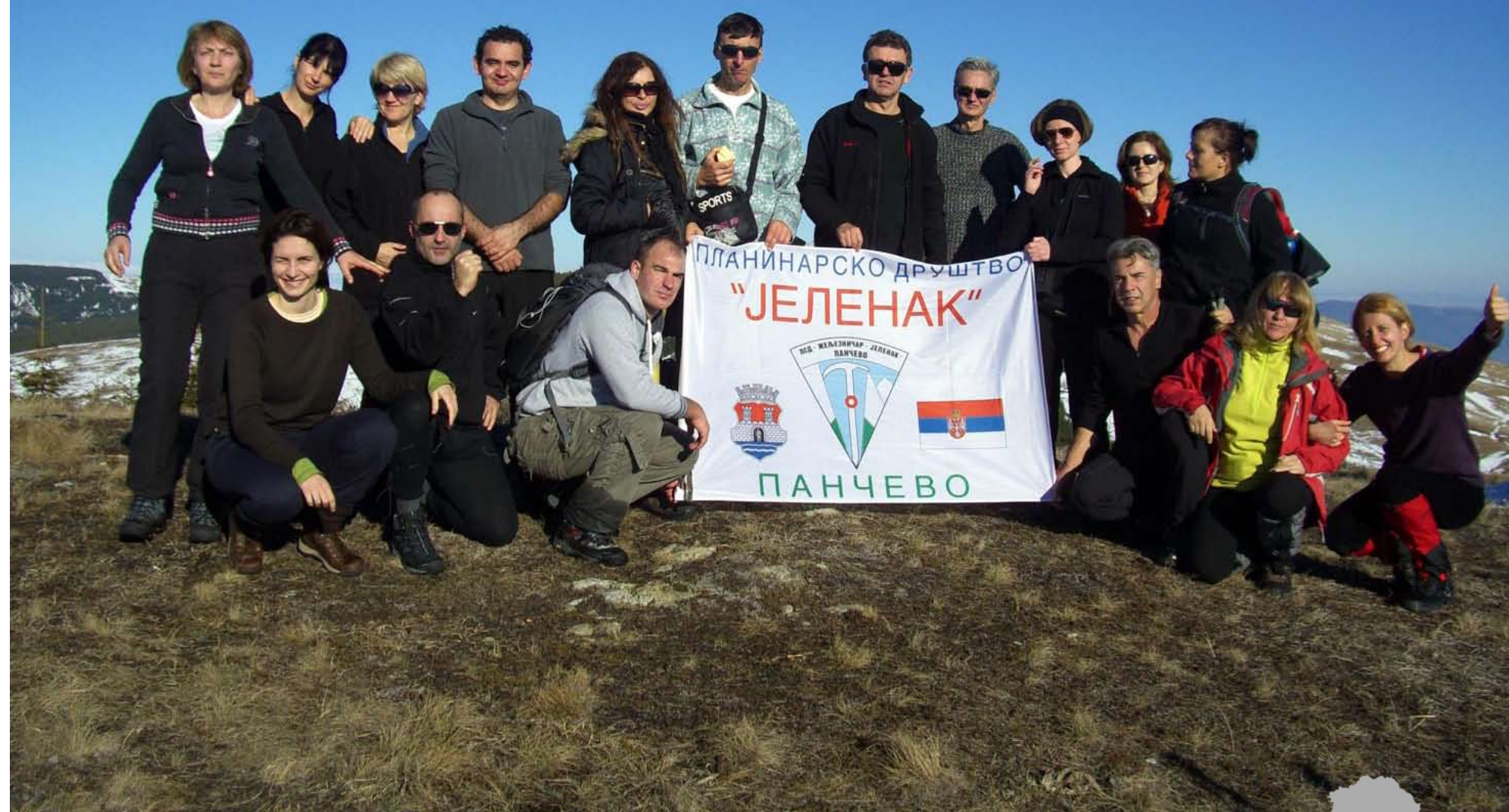

Osječenicu. „Drago mi je da je tako bilo i ove godine jer Osječenica je najviša planina u Unsko-sanskom kantonu a za mene među najljepšim planinama u BiH. Potvrda da je navedeno tačno je okupljanje planinara iz cijele regije, to jest svih aktivnih planinarskih udruženja. Zimska idila, promjenjiva meteorološka situacija, raznolikost, visina, vidik, dobra markacija, lijepo društvo, garant su da će se nastaviti ovo tradicionalno okupljanje i druženje sa Osječenicom.“

ALEM JAGANJAC

Alem Jaganjac iz Bosanskog Petrovca zahvalio se planinarima iz Prijedora, Sanskog Mosta, Ključa, Bihaća, Cazina, Bužima, Velike Kladuše i Bosanske Krupe, što su se odazvali na poziv domaćina iz Bosanskog Petrovca i podržali ovu, jednu od zajedničkih aktivnosti planinara sa USK.

Vlasinsko jezero

Po starom, oprobanom receptu dobre zabave, grupa **Planinarskog društva „Jelenak“ iz Pančeva**, uputila se na **Vlasinsko jezero (Srbija)** da tamo proslavi najluđu noć...

Smestili smo se u udobnu vilu, jednu od mnogih koje sačinjavaju ovo naselje a ne bi nikad ni postojale da nije prelepog Vlasinskog jezera u blizini. Nalazi se na 1.210 m nadmorske visine i sa 16,5 kvadratnih kilometra površine ono je najveće veštačko jezero u Srbiji i ujedno jezero sa najvećom nadmorskom visinom na našim prostorima. Okruženo je starim gradnim planinama: na istoku je Plana (vrh Vrtop 1.721 m), naša plani-

narska destinacija 31. decembra, na zapadu Čemernik (1.638 m), koji smo ispenjali prvog dana ove 2013. godine, a tu je i Vardenik na jugu, sa svojim vrhom Strešerom (1.875 m) koji će nam ostati kao neka buduća planinarska destinacija.

Za Vlasinsko jezero vezana je i jedna legenda a to je „Legenda o Vodenom biku“. U stara, pradávná vremena u jezeru, odnosno močvari koja je tada postojala, živio je vodení bik. Zadao je dosta nevolja

inače kovač po zanimanju, doseti se da okuje jakim gvožđem rogove na svom biku, te ga pusti da pase pored jezera. Ni ne sluteći šta mu se sprema, vodenjak je izašao iz vode te polete ka kovačkom volu. Ovaj ga spremno dočeka na svoje jako, gvožđem okovano oružje. Vodení bik se povređen vrati u jezero i nikad više se nije pojavio osim, kako kažu meštani, 1827. godine pred Rusko-turski i Srpsko-turski rat, kada se od rike tresla cela okolina, a veliki mehurovi izbijali po površini jezera. Tako kaže legenda... Jezero odiše mirom i tišinom i divno je mesto za sve koji žele lep provod na neobičnoj destinaciji.

Što se našeg dočeka tiče, imali smo žurke u više noći. Prvo smo napravili generalnu probu veče pre dočeka Nove godine. Bilo bi stvarno glupo i neumesno da nepripremljeni započnemo doček. Tako spremni, posle ne bas laganog uspona na vrh Vrtop, planine Plane počelo je - veselje, muzika, igra - kako to i priliči, i kao što smo vežbali proteklu noć! Sledeći dan rano ustajanje. Ko nije čekao Novu godinu sa planinarima ne zna šta je rano ustajanje. Uspon na Čemernik, gde se desio nesvakidašnji spektakl. Nas nekoliko se odvojilo nesto ispred. Stigli smo do vrha gde smo bili nasmejani nečijom dovrtljivošću. Neko je stavio dečiji mač u rupu na vrhu betonskog markera. Pitali smo se da li je to čuveni mač kralja Artura ali niko od nas nije smeo da proba da ga iščupa. U taj mah, kroz neverovatnu tišinu, koja može da se oseti samo u pustinji i na vrhu planine bez vetra, zaorila se pesma „Ivanova korita“. Mislili smo da su veseli planinari od sreće što se bliže vrhu i zapevali ali nas je čekalo iznenađenje čim su zašli iza krivine u naš vidokrug!

Predvođeni našim prijateljom Mejom, vrsim poznavaoцем muzike, planinari nisu samo pevali, oni su igrali kolo i pevali! I to nije bio korak ili dva, već su oni poslednjih 50 metara prtili sneg igrajući kolo u stranu. Vrlo neobičan i nesvakidašnji način prtenja snega. Preporučuje se svakom kao lek za brige i probleme...

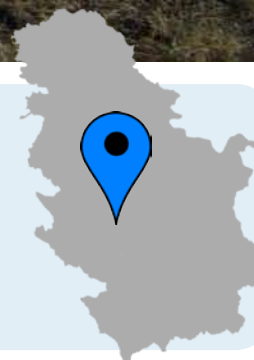
Poslednjeg dana naše male ek-

skurzije proveli smo u putu i razgledanju. Obišli smo Vranje, neverovatan grad koji iziskuje sigurno više vremena da bi se upoznao. Grad koji oslikava viševjekovno bivstvovanje Srbije i svu njenu borbu za slobodu i identitet. Veći deo grupe je zatim u Vranjskoj banji oprobao čari vode termalnih izvora i tako skoro smežurani od vode i utisaka završila se još jedna ekspedicija u Novu godinu planinarskog društva Jelenak iz Pančeva.

TEKST I FOTO: IVAN OPRIJAN

Srbija
Pinom je
obeležena
približna
pozicija
Vlasinskog
jezera.

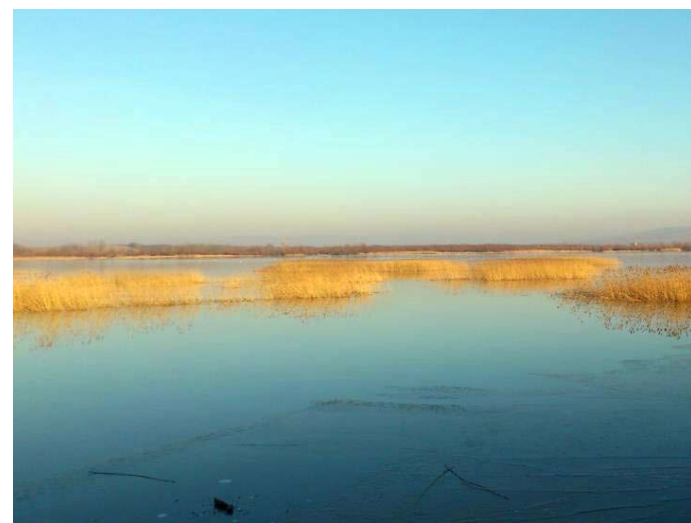
meštanima jer je često izlazio iz vode i ubijao goveda koja su pasla travu u okolini. Živeći u konstantnom strahu jedan od meštana,

Zagajačka brda

Prva akcija **PK „Železničar“** sa vodičem Vladom Radivojevićem i jedno praznično druženje u prirodi, u okolini Deliblatske peščare i čuvenih, čarobnih **Zagajačkih brda (Srbija)**...

Kao i obično okupljamo se u jutarnjim časovima i, polako, uz razmišljanje o ponuđenoj akciji, svi smo poput poslušnih đaka slušali priču o neobičnom predelu peščanih dina usred Vojvodine... Mnogi nikada nisu bili tamo. Mnogi su, pak, bili u različita godišnja doba... I uvek su se vraćali da pogledaju taj neobičan predeo, koji zaista podseća na pustinju. Međutim, ova naša „Sahara“ je čarobnija, poput predela iz bajki...

Družina je krenula veselo čavrljajući. Naravno, u avanturu smo krenuli iz sela Vračev gaj, njegovim poprilično blatnjavim puteljcima. I svi smo zagacali u duboko blato... Oni koji su već uživali u čarima Deliblatske peščare nisu obraćali pažnju na to, jer su znali da vredi gacati po blatu do predivne prirode koja oduzima dah, daruje veselost i divljenje. Gledajući naokolo taj blago povijeni oblik brdašca koji se proteže naokolo u daljinu poput nestvarnih grba nekih tajnovitih, nevidljivih kamila. I gle - ukazali su se prvi klobučići od brdašca sa neobično vilovitom travom, zlatno žute i mrke boje. Ljudi su postali razdragani... Niko nije

primetio kilometražu hodanja, jer sam predeo je toliko zanosno neobičan da se niko nije umarao, niti osetio potrebu da odmori. Nekako smo svi želeli da sustignemo još jedan brežuljak da vidimo šta to ima tamo iza onog i onog tamo...

Hodali smo po peščanoj dini koja se prostire na oko 35.000 hektara, u predivnim bojama i oblicima poput talasa. Ovaj prostor nastao je tokom ledenog doba, a oblike i reljef obličila joj je košava, te tako izgleda danas u dinskim reljefima. Nadmorska visina joj je između 70 do 200 m i zbog celog svog posebnog izgleda i jedinstvene flore i faune proglašena je za Specijalni rezervat prirode! Ovaj prostor je geomorfološki i ekološki fenomen, te sadrži značajan genetski resurs naše Planete i posebno „ostrvo“ neobičnih biljaka i životinja koje su zaštićene zakonom još od 1989. godine. Ukratko, u ovom jedinstvenom prirodnom blagu postoji 900 vrsta biljaka, među kojima su 20 vrsta orhideja, banatski i stepski božur, pančičev pelen, serpet, smilje i kovilje, kao i još mnoge druge predivne biljke. U ovoj stepi i šumo-stepi živi stepski vuk, jelen, divlja svinja, banatski soko, orao krstaš, orao kliktaš, te mnoge vrste ptica i životinja koje u skladu, jedna sa drugom, čine jedinstvenost ovog čarobnog predela... U skladu sa ovom lepotom smo i mi hodali ovom neobičnom travom, kroz prijatan miris svežeg vazduha... Oči su se svima ra-

Srbija

Pinom je obeležena približna pozicija Deliblatske peščare i Zagajačkih brda.

Do lokacije se stiže iz pravca Beograda putem Pančevo-Kovin-Bela Crkva, a iz Vojvodine preko Vršca.

dovale neponovljivim prizorima. Naravno, fotografisali smo se na svakih par metara, jer je predeo neprestano nosio novu lepotu. Iako je sve bilo prilično sličnog oblika, ipak se na neki jedinstven način odvajalo od onog ostavljenog iza nas...

Iskusan vodič, onaj koji poznaje ovaj teren, naravno, neće izgubiti put do prvog sela ili prvih kuća koje su veoma retke. Međutim, neko ko ne poznaje teren lako bi se izgubio na tom jednoličnom terenu, u istim oblicima brdašca...

Ovaj predeo je lep u svim godišnjim dobima, jer svako od njih mu pokazuje drugaciju galeriju boja i svoje lepote... Koliko je proleće zeleno i cvetno, mirišljivo i zanosno, toliko jesen donosi kontrast u mrkim, žućkastim bojama. Neke nose čari ovog okruženja, te ostavljaju bez daha. Zima je posebno lepa - poput bajke. Ceo taj kraj izgleda nestvarno i očaravajuće! Svako od nas je hodajući znao da će opet posetiti ovu stepu,

ove dine, ovaj spoj daleke prošlosti i neobičnosti sa predivnim Dunavom.

Prepešačili smo nekih 15 km po dinama, a onda još sedam kilometara do Dunava da razgledamo nestvarni predeo trski, zelenih površina sa mnogo ovaca i koza... Stigli smo do mesta gde se u daljini videla tvrđava Ram. Rumunija na suprotnoj obali. Tako puni utisaka, svi dobrog raspoloženja i šaljivi, hodali smo neosećajući umor, jer lepota izleta je nadvladala osećanje bilo kakvog napora... Zalazak Sunca je bio potpuno iznenađenje u ovoj ravnici. Donelo je zlatni sjaj trave i cele okoline. Čak smo i mi bili nekako svetlom obasjani, poput zlatnih ljudi, izgledali smo jedni drugima nestvarno.

Ostavili smo tu „preriju“ i njene stanovnike da vladaju tom lepotom a mi puni utisaka i otvorenog duha otišli smo svako svojoj kući, puni utisaka, fotografija i, naravno, planiranja - za ponovni dolazak!

VIOLETA KOLAČEK

PK „RADNIČKI“ OSNOVAN JE 1949. GODINE, KAO JEDAN OD KLUBOVA SPORTSKOG DRUŠTVA „RADNIČKI“ U BEOGRADU. U BROJČANOM SMISLU, NIKAD NIJE BIO MASOVNO DRUŠTVO, ALI JE UVEK UŽIVAO IZUZETNO POŠTOVANJE U PLANINARSKOJ ORGANIZACIJI KAO JEZGRO ALPINISTA I GORSKIH SPASILACA.

Zebrnjak

Pohod „Zebrnjak 2012“, povodom obeležavanja 100 godina Kumanovske bitke održan je od 26. do 28. oktobra 2012. godine (Makedonija)...

Na poziv Planinarskog kluba „Železničar 2006“ iz Vranja na obeležavanje 100 godina od Kumanovske bitke odazvalo se nas petoro iz planinarskog kluba „Radnički“ - Savke, Sveta, Dunja, Ivan i ja. Baš šteta što niste krenuli i vi, jer je povod bio patriotski, a organizacija izvršna.

Put od Beograda je sjajno organizovao Planinarski Savez Srbije. Krenuli smo iz Beograda 26. oktobra oko 16,30 sa polu-popunjenim autobusom, zato što nam se uz put pridružuje ekipa iz Paraćina. Početak putovanja je nagoveštavao uzbuđenja.

Vozač Zoran je u dobrom auto-

Makedonija

Pinom je obeležena približna pozicija lokacije koja se pominje u tekstu.

busu „Laste“ izvanredno vozio, brzo i sigurno po auto putu put Vranja. Nismo puno odmakli od Beograda - stali smo. Zbijamo šale ne znajući kada i kako ćemo nastaviti put. AMSS nam nije dao mnogo vremena za razvijanje naših ideja kako i gde ćemo prenoćiti na putu. Za desetak minuta se stvorila terenska ekipa AMSS-a i majstori su popravili autobus u iznenađujuće kratkom

periodu - nije trajalo ni pet minuta. Nastavljamo put do kafane „Tito“, na kratku pauzu, a za to vreme, planinari „Javorka“ iz Paraćina popunili su prazna mesta u autobusu. Oko 21,30 stižemo u Vranje, u Dom učenika i studenata, gde ćemo pre-spavati u skladu sa cenom koju smo platili. Neko je izabrao komforne sobe, a neko više voli spavanje u brojnijem društvu, u sportskoj sali na podmetačima.

U VRANJU

Odmah po dolasku u Vranje smo se razmislili po gradu. Neki su našli kafanu van grada, neki kafanu nedaleko od Doma, koja je sa živom muzikom dobro zabavila neke iskusne planinare. Prepričavalo se veselje. A Savke, Sveta, Dunja i ja smo na preporuku planinara iz Vranja krenuli put centra sa idejom da nađemo restoran „Dva drugara“ u Brankovoj ulici. Na putu do restorana lepo smo prošli kroz centar Vranja, fotografisali prelep Muzej grada Vranja ispred koga je postavljen spomenik Staniši Stošiću. Odmah smo počeli da pevujemo Stanišine pesme. Milina! Nađosmo restoran „Dva drugara“. Seli smo u baštu restorana odakle smo imali pogled na „Burberry“ zgradu u Vranju. Uživali smo u gastronomskom specijalitetu kuće uz vino u pivo.

Buđenje u subotu je oko 6,30. Treba se spremati do 7,30 kad krećemo put sela Ristovac. Po jutru se nije dan poznao. Sunce je pravilo divnu fotografiju i to je bilo toliko od Sunca za taj dan.

U RISTOVCU

U selu Ristovac, kod spomenika koji obeležava stradanje sela iz 1917. godine, okupljamo se svi mi koji želimo da na naš način obeležimo 100 godina od Kumanovske bitke i da uživamo u prelepoj prirodi.

Vesna Đorić, profesor istorije iz Vranja, upoznaje nas sa burnom istorijom ovog kraja i sa Kumanovskom bitkom. Branislav Božović, popularni Denis, otvara „Pohod na Zebrnjak 2012“ i upoznaje nas sa pravilima ponašanja tokom našeg ponosnog pohoda. Skupili smo se iz svih krajeva naše drage

Srbije, od severa pa sve do juga gde se nalazimo. Bilo nas je blizu 150 iz 27 planinarskih klubova i društava. Najmlađi učesnik ima devet godina. Planinari iz „Železničara 2006“, njih desetak, raspoređeni su duž cele kolone i brinu da neko ne zaluta. Krećemo oko 8,30 put manastira Sveti Prohor Pčinjski. Trasa je duga 25 kilometara. Na arheološkom lokalitetu Kale Krš iz 3. veka p.n.e. čujemo kratku priču o nezavršenom istraživanju ovog mesta.

Pauza za doručak je upriličena u dvorištu prijatelja planinara, gostoprimitljivog domaćina Čede

Krštića koji nas je dočekaao sa vrućim čajem i dobrom rakijom. Ne može se promašiti Čedino dvorište, zato što se na njegovoj kapiji nalazi markacija. Hvala domaćinu na svemu!

KILOMETRI SE NIŽU

Nastavljamo put prema selu Jastrebac i planini Rujan (930 mnv). Uspon kroz šumu je dug.

Počinje vetar jako da duva. Neko iz grupe kaže: „Ako stane ovaj vetar, počće kiša. Neka samo duva“. Ali, desilo se... Vetar nije posustajao, a kiša počinje da pada. I to

ne slaba. Vadimo kabanice, a oni koji pokušavaju kišobranom da se zaštite ostaju samo na pokušaju. Kiša u kombinaciji sa vetrom nas brzo kvasi sa svih strana. Polako postajemo mokri k'o miševi. Neko od glave do pete, neko od nekle, ali svima su noge bile u vodi!

Na dvanaestom kilometru približavamo se borovoj šumi. A u šumi, čeka nas vojska sa toplim čajem, manjom veknom hleba i medom. Što bi neki rekli: merak! Kiša pada, borova šuma miriše, mi veseli - šta ćeš bolje! Uživamo i okrepljeni nastavljamo dalje. Kiša lije, vetar nosi, magla se spustila, entuzijazam ne gubimo. Kilometri se nižu.

PREDAH

Na lepom mestu, ugledamo šator. Vojnički. Iz grupe se čuje: „Možda ima muzika pod šatorom?“ Baš veselo. Ne, nije bila muzika, bio je kazan sa ukusnim pasuljem, a na stolovima nam čeka kupus salata. Neki su pomislili da skinu kabanice, ali je intenzitet prokišnjavanja šatora brzo promenio odluku. Sedeli smo u kabanicama i jeli ukusan pasulj u koji je kapalo sa krova šatora.

Od pevačice ništa, ali okrepljeni fantastičnim ručkom nastavljamo dalje. Vodiči kažu da ima još oko deset kilometara. Valjda ćemo stići pre mraka, jer kiša ne prestaje i samo bi nam lampe falile.

Prolazimo kroz živopisan predeo. Šuma sa bojama jeseni mami da se fotografiše. Često smo nailazili na napuštene kuće. Tužno. Tek odjednom, vidimo da neki nešto fotografišu i trude se da zauzmu što

bolji ugao za fotografisanje. Prilazimo i vidimo šta je vredno truda. Manastir Sveti Prohor Pčinjski. Smešten između planina pleni svojom lepotom. Veličanstveno! U manastir pristizemo od 16,30 do 17 sati. Mokri i zadovoljni. U trpezariji manastira najveštiji su se odmah primakli do velike peći, pokušavajući da se osuše. Raspoređivanje planinara po raspoloživim prostorijama za spavanje je protekao bez problema. Smeštaj je bio fantastičan. Toplo, čisto, ljupko! Ko je stigao na vreme u crkvi prisustvuje molitvi. Ponovo smo se okupili u trpezariji. Delile su se zahvalnice planinarskim klubovima za učešće na pohodu, kao i najmlađem i najstarijem učesniku. Divna slika, bilo nas je iz cele Srbije.

A ko je rekao da je gladan? Nema problema - vojska i dalje misli na nas. Sledi večera, gulaš sa testenima i salatam. Lepo smo „založili“ i preselili se u obližnju kafanu. A kafana - neobična, sa velikim ognjištem. Taman da neki prosuše mokru opremu. Manastirsko crno vino dobro prijia. Nizale su se prazne boce. Krenu i pesma. Što Savke i Sveta lepo pevaju! Milina ih je slušati.

Repertoar raznolik, al' pesma „Tamo daleko“ najlepše zvuči u danu koji prethodi sutrašnjoj velikoj proslavi. Morali smo se vratiti pre ponoći, jer se vrata manastira zatvaraju u ponoć. Topla soba i današnji umor nas brzo uspavljaju.

Celu noć kiša lije. Grmljavina budi one na lakom snu. Buđenje je dogovoreno za pet sati, jer se već u 5,30

SPOMENIK NA ZEBRNJAKU GRAĐEN JE OD NAJTVRĐEG BAZALTA I ARMIRANOG BETONA. IMAO JE OBLIK KULE-OBELISKA VISINE 48,5 METARA

planira polazak. Jedna od naših cimkerki, prijatna gospođa, nudi Dunju rakijom, a ovaj oči još nije otvorio. Na putovanja i idemo da bismo sticali nova iskustva! Brzo smo se spakovali, ali po odluci organizatora malo kasnimo sa polaskom. Odluka je takva da ne bismo dugo čekali na mestu proslave koja počinje u 11 sati.

U MAKEDONIJI

Najzad krećemo. Kiša i dalje pada. Prelazimo državnu granicu, ulazimo u Makedoniju i staro srpsko selo Staro Nagoričane. Dočekuju nas naši ljudi ispred Crkve Svetog Đorđa iz 12. veka, zadužbine kralja Milutina. Prelepo zdanje. U crkvi dobijamo lepo predavanje o crkvi kao i o istoriji ovog kraja. Ispred crkve čeka nas topao čaj, rakija, prijatan razgovor sa domaćinima. Kiša najzad staje. Fantastično! Moći ćemo pešačiti, a da nas kiša ne natapa.

Ulazimo u naše autobuse i dobijamo auto pratnju. Domaćini iz Makedonije nas u pratnji prevoze do mesta gde polazimo na marš sa visoko podignutim zastavama Srbije i PSS-a. Lepa slika. U daljini se vidi Zebrnjak sa oštećenim spomenikom koji je 1937. godine podignut borcima palim u Kumanovskoj bici koja je trajala od 23. do 24. oktobra 1912. godine, a 1942. godine već polu-srušenim od strane Bugara. Na svečanosti su prisutni Predsednik Republike Srbije, Predsednik Vlade Republike Srbije, Predsednik Republike Srpske, načelnik Generalštaba Republike Srbije, episkop Atanasije i mnoge

druge važne ličnosti iz Srbije. U ime Makedonske države, pozdravlja nas zamenik ministra kulture. Prvo su intonirane himne Makedonije i Srbije. Lepo je pevati himnu u drugoj državi i pri tom imati podršku puno ljudi pored sebe. Zatim su se okupljenima obratili najviši državni i usledila je prigodna predstava. Nakon svečanosti kolona planinara predvođena zastavom PSS-a i predsednikom PSS-a Borisa Mičića, položila je venac na spomen kosturnicu našeg naroda.

Pogledali smo izložbu koja je postavljena u spomen kosturnici. Veličanstveno! Zbog ovoga je vredelo doći, putovati, kisnuti, pešačiti po vetru. Zaista se srce puni posepom ovakvom mestu!

Oko 14 časova krećemo za Srbiju. U restoranu „Predejane“ provera-

Najave akcija PK „Radnički“

Midžor 25.01.-27.01. [LINK](#)
Prenj-Lupoglav 08.02.-10.02. [LINK](#)
Jalovec 08.02.-10.02. [LINK](#)
Hajla 15.02.-17.02. [LINK](#)
Kanjon Dubašnice 01.06. [LINK](#)
Tabor planinara Grebaja
Prokletije 28.06.-07.07. [LINK](#)
Alpski trekking 02.08. - 11.08. [LINK](#)

vamo priču kako ovde služe dobru čorbu. I jeste dobra... teleća, jagnjeća ili gulaš čorba... sve jedno, uz lepinju je dobra kombinacija. Veseli, zadovoljni, punog srca, u Beograd stižemo oko 21 sat.

TEKST I FOTOGRAFIJE:
SNEŽANA ADAMOVIĆ

Nesvakidašnji Božić

Grupa planinara okitila jelku na dnu
**Hutovog jezerceta (Bosna
i Hercegovina)...**

Svaka nedelja pred praznik dosadna je i kratka. Svaki vikend pred praznik brzo prođe. Nijedno raspoloženje ne može zameniti ono koje se iščekuje. Samo je praznični vikend duži i sadržajno poseban, samo su slobodni dani ono na šta se misli, samo je božićno i novogodišnje vreme - vreme praznovanja. Sve su to uobičajena razmišljanja pred sezonu zimskog predaha. Božić, Nova godina, Božić... Ipak, praznični vikend, vikend iza nas, pokazao se bitno drugačijim. Niti je bio euforično prazničan, niti vremenski kratak a još manje sadržajno dosadan. Jednostavno, bio je nesvakidašnji.

Nakon subotnje pretpraznične šetnje Šeher Saraj'vom, druženja sa prijateljima, nedelja koja je dolazila nametnula se upitom Kluba visokogoraca: da li bih je provela u Hutovom blatu, na kićenju jelke pod vodom? Kićenju čega?! Kićenju pod čim?! Moja prva reakcija! Ma dajte! Vi to sa mnom zbijate šalu! Međutim, vrlo ozbiljna Samela dodaje kako nije šala u pitanju, kako imam poziv, polazak je u osam ujutru, pa, ako želim, dobrodošla sam. Kasnije mi je rekla da je Klub u ulozi posmatrača, da doprinese na značaju ovom događaju, ne koliko zbog čina kićenja drveta pod Hutovim jezercetom, već koliko zbog promocije i zaštite ovog vrednog parka prirode. Nisam ništa odgovorila. Ni odbila, ni potvrdila. U prolazu mi je pobrojala imena dragih ljudi koji ujutru idu. Na tome je ostalo.

Do šest sati ujutru. Do njenog budilnika! Melodija je bila čudno prodorna. Čini mi se da još odzvanja u ušima. Toga jutra odzvanjala je dobrih 15 minuta. Ustadoh. Kafa miriše. Sa upitom: da li idem, Samela nastavlja piti svoju prvu šolju tople kafe. Pomislih, naravno, kada si me već tako ugodnom, petnaestominutnom zvonjavom probudila. Na put spremna! Tražim svoju šoljicu kafe u već polupraznoj džezvici, ispijam je, virim kroz mrak napolju, kroz mrz. Hladno jutro! A ukoliko vam ustajanje u cik zore nije jača strana, onda vam je svuda hladno, osim pod dekićom.

Nakon kafe, spremanje, odlazak po vrele pekarske kifle i ekipa nas čeka pred ulazom zgrade. Izviruju Adnan, Kenan i Ermin. Zijo i Almir nas čekaju na Stupu. Idemo po Erminu. Pomislih, jutro jeste hladno, ali u društvu ovih ljudi zaboravite na sve, posebno na

Bosna i
Hercegovina

Pinom je obeležena
približna pozicija
lokacije pomenute u
tekstu.

Dragim prijateljima: Adnanu, Sameli, Kenanu, Erminu, Ziji, Ermini, Almiru - hvala na divnom druženju. I ne samo tome! Razbili ste predstavu po kojoj praznično raspoloženje mora biti samo na dan praznika. I da se jelka može kititi samo na kopnu. I da ne volim burek. I da je nedelja kratka i dosadna. I da je jutro nužno hladno. Pa makar i ono decembarsko.

studen. Već smo krenuli sa smehom. U pomanjkanju mesta, jer nas na Stupu čekaju Zike i Almir sa kojima će Ermin put Mostara, u auto nas šestoro. Adnan, Ermina i Germa su napred. Ne možete ni zamisliti taj paket! A ja to ne mogu ni opisati. Već je sve krenulo naopako. Na Stupu smo se rasporedili u dvoje kola i krećemo. Sunce izvire! Toplina nas obasipa. Čakulamo. Dugo se nismo videli. Ermina je potpisala Ugovor! Ehej, Ugovor ne neodređen! Tema sa kojom je počeo smeh toga dana. Egzistencijalna tema na koju je retkost da danas zbijate šalu. Ali, Ermina je učinila sve da nam ne bude dosadno. Do Konjica.

U Konjicu odmaramo u vrlo lepo sređenom mestašetu pod imenom Han. Kafa, čaj... Listanje jutarnje štampe, opet nova doza smeha, preliminarne dogovori za idući vikend, fotografisanje kraj divne, bistro zelene Neretve i polazak dalje. Boja Neretve

toga jutra bila je nešto posebno. Blistavo zelena. I sada se sećam nekog osećaja koji me je naveo na brojna razmišljanja toga dana. Sećanja na neke drage ljude ... Uz muziku sevdaha hitamo Mostaru. Pevalo se! Gestikuliralo! U putu nas već zove Zdena Marić i napominje kako bismo trebali požuriti jer su ekipa HGSS-a i specijalističke interventne jedinice spremna za performans. Zovemo Almira. Da se ne kasni. I ubrzo stižemo. Kolona vozila je već tu. Upoznajemo se sa ovim hrabrim momcima, organizatorima događaja, i prisustvujemo performansu ronilačke ekipe koja okićeno božićno drveće spušta i postavlja u jezerce. Momci i devojke su sjajne. Vesela ekipa! Ekipa o čijoj veselosti pričavamo i sada, nekoliko dana nakon događaja. Za vreme njihovog boravka u vodi, društvo na kopnu kitilo je božićno drveće, ispijalo čašice divnog kivanog vina (sa ukusom narandžine gore, cimeta i klinčića...). Bio je prohladan dan, bez vetra, sunce je grejalo intenzitetom očekivanim za ovo doba godine, mi smo podrhtavali, skakutali, pijuckali vino... Kasnije smo se počastili i roštiljem te vrelom purom. Prvi put sam probala nešto takvo. Bilo je izvrsno!

Nakon slikanja i druženja pozdravili smo se sa ovom sjajnom ekipom i odlučili posetiti Karaotok i prošetati Hutovim parkom. Bajkovit prizor. Voda mirna i bistra, trava kojom smo gazili poprilično visoka, sunce blago... Miris toga prizora i sad mogu udahnuti. Prizora koji je jedino kvario, tu i tamo po koji pucanj, usmeren, kako

mi rekoše, na patke, čavke ili čaplje. Šetnju nazvasmo „dugom brazdom“. Godila je tišina. Već smo bili umorni. Ne koliko od šetnje ili napora, već koliko od čistog zraka, svežine i mirisa vode. Po povratku naletismo na pločice na kojima su istaknute biljne i životinjske vrste nastanjene u Hutovom blatu a koje su pod zaštitom. Specifična vrsta je i nar (*Punica granatum*) nakon čega je usledio smeh. Čudna vrsta, čudnog naziva. Svaka sličnost sa stvarnim likovima nije slučajna. Smeh. Odlučili smo popiti kafu ili čaj u obližnjem motelu i krenuti polako nazad. Već je bilo oko 15,30 h. Nakon predaha i dremke nastavili smo povratak sa ovog putovanja. Naletismo još jednom na Zdenu i ekipu koja je uz roštilj i muziku još uvek bila tu. Zahvališe nam još jednom na dolasku i poželeše srećan put.

U putu opet toliko smeha. Opet se pevalo, pričavale dogodovštine uz fantastičan izlazak na jedan stari, oronuli mostić na izlasku iz Hutovog blata, gde smo svi napravili zajedničku fotografiju. Put smo nastavili uz muziku i smeh. Vođa ekipe, Adnan, učinio je sve da ovaj izlet zaista bude nesvakidašnji. Muzikom je dočarao naš boravak, put Hercegovinom, i nadasve je bio odličan vozač. Već ogladneli svratili smo u Jablanicu na burek. Toliko gladni da i ja koja ne volim burek nisam imala prigovor! Potom nas je Germa svratio u poslastičarnicu u Tarčin gde smo se uz tulumbe i još kojekakve kolače blizili Sarajevu. Bila je to poslastičarnica koja se pamti! Sarajevo pred nama. Okićeno, euforično, možda malo kičasto. Tipično za naš savremeni, „urbani“ mentalitet. Pomislih na dan iza sebe. Na Božićno drveće. Na jelku pod vodom sa malo nakita, bez lampiona, bez blještavih kičastih visuljaka... Na svoje prijatelje. Na smeh, pesmu i toplinu kojom sam bila okružena. Na detinjaste iskre u očima svakoga od nas. Pomislih: da li ikada čovek zaista odraste? Može li se zvati odraslim? Ili smo uvek pomalo deca kada dođu dani prazničnih predaha. Bila je to nedelja pre Božića. Sa kićenjem jelke, druženjem i radošću proveli smo, barem za mene, najlepše pretpraznično vreme. Bajkovit prikaz Hutovog blata bila je destinacija par excellence! Sada ide nova nedelja, ona pred Novu godinu. Ne znam šta je sa mojim prijateljima, ali za mene, prethodnu teško da će moći šta zaseniti.

SAMELA ZELIĆ

Tamo-amo po Srbiji

*U prodaji je nova knjiga Aleksandra Damjanovića i Nade Damjanović!
Ona je svojevrsni udžbenik o lepotama Srbije...*

Uvodnom delu nove knjige Aleksandra Damjanovića i Nade Damjanović „Tamo-amo po Srbiji“ stoji: ova knjiga nije ni dnevnik, ni vodič, ni štivo kome je jedini cilj da zabavi. Ona je sve to po malo. I više od toga – ona je udžbenik o lepotama Srbije.

Na 268 stranica punog kolora u knjizi se govori o mnogim, geografski različitim lokalitetima u Srbiji: planinama, rekama i jezerima, potajnicama, kanjonima i klisurama, vodopadima, pećinama, prirodnim kamenim mostovima – prerastima, ali i kulturnoj baštini i spomenicima, naseljima, o Belgijskoj pruzi, Mohovskom kanalu i sredokraći između ekvatora i pola.

Sve tekstove ilustruje više od 150 fotografija.

INFO

Knjiga se može naručiti telefonom:

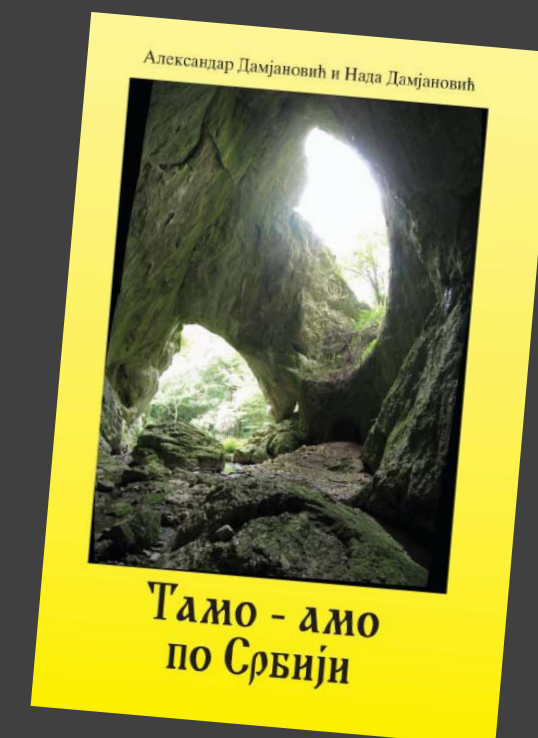
+381(0)21/528-114,

+381(0)64/37-64-666

i na e-mail:

nadadamjanovic@sbb.rs

Cena knjige je 500 dinara

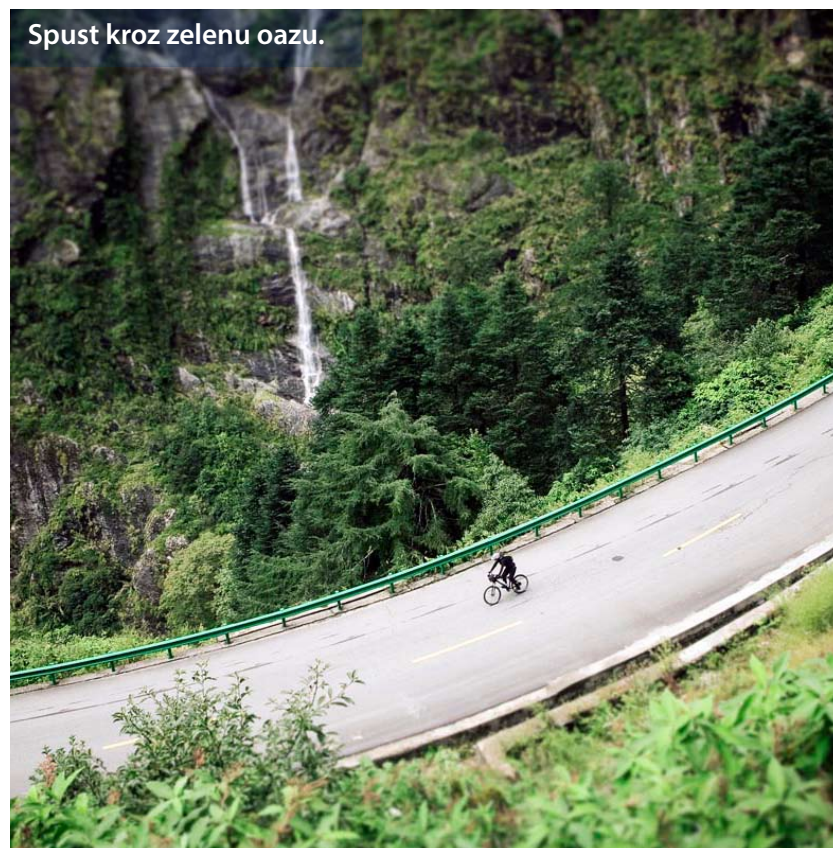
U podnožju Mt.Everesta

Machapuchare - sveti vrh u regionu Anapurni

Spust kroz zelenu oazu.

Biciklom po Himalajima

Pre nešto malo više od godinu dana doživeli smo jednu od najlepših himalajskih avantura. Vozili smo naše MTB od Lhase na Tibetu pa sve do glavnog grada Republike Nepal, Kathmandua. Tih skoro 1.100 kilometara vožnje i nisu neki podvig, ali put koji smo zajedno prešli, iskušenja kroz koja smo prošli, iskustva koja smo stekli jednostavno više vrede od samog pedaljanja. Svi oni mirisi, ukusi, pogledi i zvuci koji su ostali zabeleženi duboko u nama su motiv da nastavimo istraživanje i otkrivanje ove naše predivne Majke Zemlje.

Posle ovakvih tura brzo zaboravimo sve muke na usponima ali se zato rado sećamo nekih nezaboravnih momenata. Kao, na primer, trenutak kada smo ležali u termalnom izvoru gde je temperatura vode + 40 stepeni celzijusa i pri tom gledali na snežne bele himalajske vrhove u daljini. Možda je trenutak kada smo izvezli poslednji veliki uspon bio najradosniji iz prostog razloga što sa prevoja Lalung la (5.220 m) ide spust do grada Zangmu, a zatim dalje preko granice u Nepal sve do nadmorske visine od 700 m! Ne možete ni da zamislite kako to izgleda! Temperatura na prevoju je bila nula stepeni

Celzijusa a kada kreneš da letiš nizbrdo (ne voziš-letiš!), prste na rukama i nogama prestaneš da osećaš. Neki su vrištali, neki pevali, neki vikali „al' sam se smr'zo ko...". Ali čim smo se dokopali prvih zraka sunca u podnožju sve je nestalo. Stali smo u Nyalam da predahnemo i pojedemo nešto. Taman smo mislili da ne može bolja vožnja da bude, sačekao nas je spust kroz predivnu zelenu oazu pored vodopada od Nyalama do Zangmua.

BILO JE DIVNIH MOMENATA, ali nam je nedostajao kontakt sa lokalnim narodima i etničkim grupama kao što ga imamo dole u Nepal. Pošto prethodni put

Viseci most na reci Bhote Koshi

Pauza ispod molitvenih zastavica

nismo nešto bili oduševljeni svim tim asfaltiranim putevima, velikim gradovima u staklu i betonu na Tibetu, a sa druge strane najviše smo uživali vozeći kroz zeleni Nepal od granice sa Kinom do Kathmandu, rodila se ideja da sledeći put vozimo samo off road vožnju i to trasom najlepšeg treka na svetu - Annapurna circuit! Kod nas u EST-u sve ideje koje se rode u našim glavama jednog dana se i ostvare. Tako i ova dolazi na red idućeg proleća kada krećemo u pravu autentičnu avanturu na dva točka. Hoćemo da se što

više družimo sa narodima Gurunga i Šerpi koji žive u tom regionu, da se upoznamo sa njihovom tradicijom i kulturom a da pri tom ispunimo svoj poriv za vožnjom MTB-a.

ZATO JE DUŽINA DNEVNIH TURA negde između 30 i 50 kilometara. Većina će reći samo! Ali ne zaboravite da nepalski off road nije šala i da nas čeka savalavanje poprilične visinske razlike. Zato kada dođemo na prevoj Thorong La (5.416 m) sledi downhill... I to kakav! Posebno se radujem što nam je na putu selo Manang koji je centar regiona sa vrlo razvijenom trgovačkom tradicijom. Pored Mananga se nalaze dva sveta jezera, u kojima se ogledaju okolni vrhovi. Ni ovoga puta neće proći bez Tatopani (na nepalskom „topli izvori“) a oni nas čekaju posle jednog dugog spusta kroz divnu dolinu iz koje se pruža pogled na ogromni Dhaulagiri (8.167 m). Kraj vožnje je na jezeru Pokhara. Ne postoji lepše mesto za završetak puta nego što je ovo usamljeno jezero sa kojeg puca pogled na čitav region Anapurni.

OVAKVE AVANTURE okupljaju posebne ekipe. To su ljudi koji vole aktivan život i nemaju strah od nepoznatog. Lako uspostavljaju kontakt sa drugima pa se tako brzo stvori

Grupa na okupu

COPYRIGHT © HIISHI PHOTO 2011.

vrhunska atmosfera u ekipi. Taj osećaj zajedništva i činjenica da smo zajedno uradili veliki podvig je neponovljiv. Zato svi žele da ga ponove. Nije bitno gde i kada, već samo da se krene... Ovih dana javio mi se prijatelj sa zanimljivim komentatom. Kaže, da su mu se baterije koje su se napunile tokom prethodnog boravka u Himalajima ispraznile, i da sada radi na prazno! Potpuno ga razumem jer i ja jedva čekam proleće i povratak na mesto gde sam svoj na svome ili kako je to još slikovitije rekao Anatoli Boukreev: „Planine nisu stadioni gde zadovoljavam svoju ambiciju, one su svetilišta u kojima upražnjavam svoju religiju“.

PHOTO: HIISHI PHOTO

Kapija na nebu!

NAJAVA EKSPEDICIJA EXTREME SUMMIT TEAM-A

Annapurna MTB avantura 2013

MTB Off Road voznja oko Annapurne
Polazak: 18. 04. 2013.

(ekspedicija traje 17 dana)

Island Peak expedition 2013

Uspón na Island Peak (6.189 m) - Everest region, Himalaji, Nepal
Polazak: 08.04.2013.

Manaslu expedition 2013

Uspón na Manaslu (8.163 m) - Nepal
Polazak: 27.08.2013.
(ekspedicija traje 40 dana)

Magazin o ekologiji, zaštiti životne sredine, održivom razvoju i zdravim stilovima života

Prodaja u pretplati

Sve informacije na telefon:
+381(0)65 888-08-57

Download
TREK OVE AVANTURE MOŽETE DA SKINETE U SVOJ GPS UREĐAJ KLIKOM NA OVU ADRESU

Kučajске planine

Ovaj pešački trek dovešće vas do dva atraktivna vrha i jednog lepog vodopada...

Kučaj: Buk – Straža – Lisac (22 km)

Podaci o trek

Ukupna trasa

Dužina trase: 22 km

Ukupni uspon: 700 m

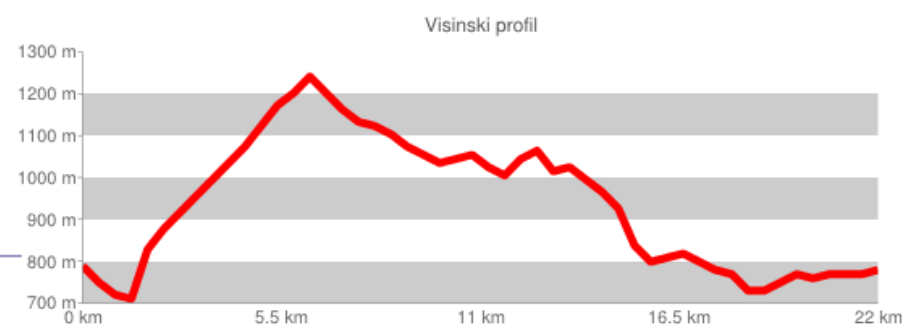
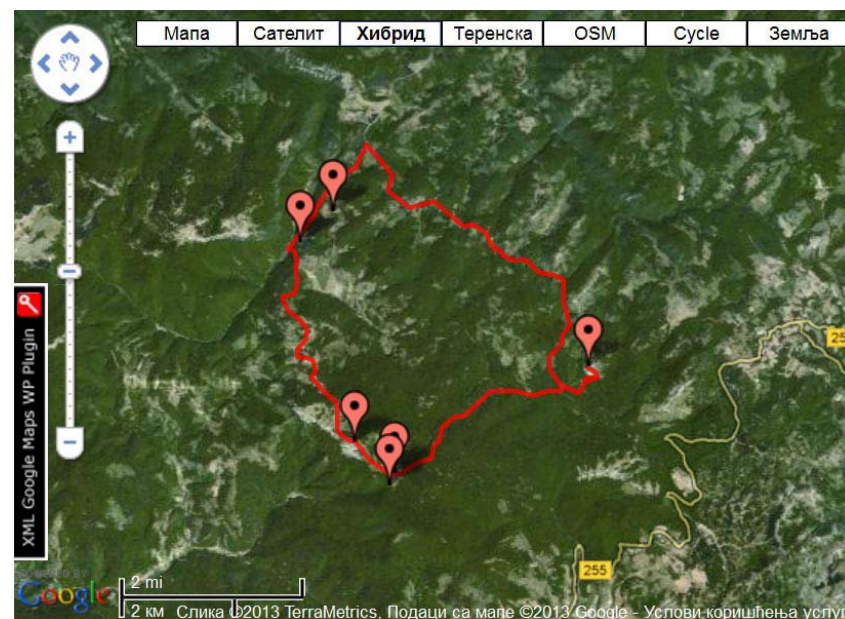
Najniža tačka: 730 m

Najviša tačka: 1.256 m

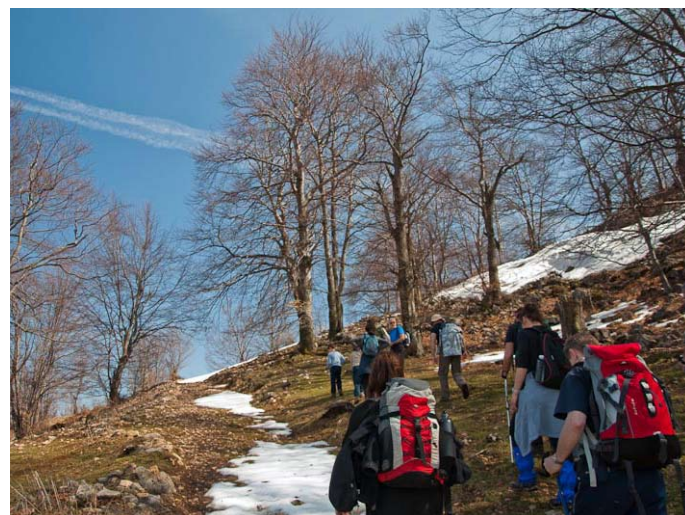
Kondiciona težina: 6/10

Tehnička težina: 3/10

Izvor pitke vode: 4

Izuzetno lep krug po pustim prostranstvima Kučajskih planina (zapravo, ovo je tromeda Kučaja, Beljanice i Homoljskih planina), koji obuhvata dva vrlo atraktivna vrha i jedan lep vodopad. Do polazne tačke treka stiže se makadamskim putem u dužini od 11 km od

Žagubice ka Beljanici. Ovaj put, uz oprez, može da savlada čak i veliki autobus, a minibus i putnički automobili prolaze bez problema.

Trasa kreće od raskrsnice na kojoj se put ka Straži odvaja od puta ka Beljanici, gde ima dovoljno širine, tako da je zgodno da parkirate. Prvo se spuštate kilometar nizbrdo do slapova vodopada Buk, koji su naročito atraktivni u proleće, u vreme otapanja snegova, kada ima puno vode i kada su i gornje i donje kaskade vrlo živopisne. Nakon Buka sledi žestok uspon kroz šumu, do povratka na grebensku varijantu puta ka Straži (spuštanje na Buk je opciono, ako to ne želite možete se uputiti direktno putem ka Straži od raskrsnice gde ste parkirali). Kilometar i po kasnije, lagano penjući, stižete do jedne zaravni sa više pastirskih pojata, koja je zgodno mesto za kraću pauzu. Odatle ponovo kreće nešto jači uspon ka Straži, da biste se u nekom trenutku odvojili od puta i, preko blage depresije na velikoj livadi, izbili na sam stenoviti odsek Straže, čijim praćenjem vrlo brzo stižete do njenog 1.256 m visokog najvišeg vrha.

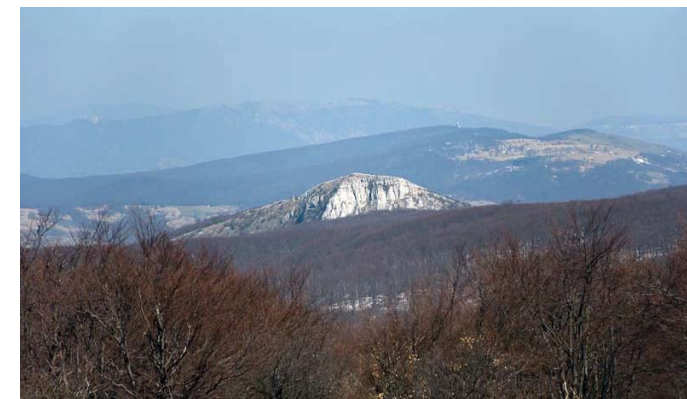
Sa Straže se pružaju inspirativni pogledi na sve strane: pred vama je dolina Bobovačke reke i kanjon Resave u nastavku, desno od vas je niži vrh Straže koji se grebenom koji čine vrhovi Kraku Ursuli, Bečarska glava i Kurmatura spaja sa Beljaničkom kapom, Levo od vas je šumovito bilo Velike Treste, najviše tačke Kučajskih planina, a u daljini, malo desno od Treste, po lepom danu ćete jasno videti kupu Rtnja. Iza leđa, u daljini se ukazuje stenovita kičma Velikog Krša i Stol, nešto bliže i Crni vrh, a stena koju s te strane vidite u prvom planu je 1.111 m visoki Lisac, vaš sledeći cilj.

Nakon Straže nastavljate duž grebena livadama, uputivši se u smeru Velike Treste. Spustivši se na prevoj između Straže i Velike Treste, nadomak jedne pastirske pojate, nailazite na izvor. Ako je presušio, prošetajte se do Hajdučkog kladenca, izvora Resave, nije daleko. Kada sa livada uđete u šumu, vrlo brzo izbijate na glavni kolski put koji spaja pravac Lisine – Dubašnica sa Žagubicom. Pratite ga nizbrdo neko vreme i na naredne dve raskrsnice držite desno. Na završnom prilazu Liscu naići ćete na markaciju, koja stiže iz pravca Dubašnice. U poslednjih pedesetak metara uspon na Lisac je nešto strmiji, po dosta intenzivnom krasu, tako da treba oprezno gaziti.

U povratku sa Liscu vas čeka skoro još toliko kilometara koliko ste prešli do njega da biste zatvorili krug, po prijatnom, talasastom terenu kroz šume i preko livada, gde ćete na više mesta proći pored napuštenih pojata (prilika i da nađete krov nad glavom i provedete duže od jednog dana na ovom inspirativnom prostoru).

Dvadeset i dva kilometra ove ture je, realno gledano, nešto što ipak zahteva malo duži dan, jer u protivnom praktično nećete imati vremena za zaustavljanje i uživanje u prizorima, a itekako se ima u čemu uživati. Ako volite ogromna prostranstva potpuno nenaseljene divljine, ovo je jedan od bezbrojnih lepih krugova koje prostori Kučaja čuvaju za vas.

AUTOR: GANDALF

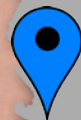

Jadovnik

Dan posle

Jadovnik
Pinom je
obeležena
približna
pozicija ove
lokacije u Srbiji.

Nedaleko od Prijepolja, na pravcu ka Sjenici, proteže se planina **Jadovnik (Srbija)**, jedinstvenog imena i izgleda...

U organizaciji PK „Radnički“ Beograd, decembra 2012. godine, organizovana je akcija na planinu Jadovnik, koja ima simboličan karakter, naročito imajući u vidu vreme održavanja. Bilo mi je zadovoljstvo da vodim ovu akciju.

SUDNJI DAN, PETAK 21. DECEMBRA 2012. Tog dana su mnogi pohrlili ka mestima spasa, za slučaj da su drevne Maje bili u pravu kada su taj dan označili kao poslednji u kalendaru.

Zaista, treba pronaći mesto spasa od svih nedaća, ovaj put od propasti celokupnog Sveta, a to mesto - utočište je po nekima Rtanj - svakako je neka planina i njen vrh. Na vrhu planine ste bliže nebu, drugom svetu, nedokučivoj snazi koju samo planinari osećaju, ali ovoga puta mnogi shvatiše da tamo treba krenuti. Oni ne razumeju planinare, ali shvataju da u tome

ima nešto neobično, čak spasonosno, no planinarima o tome ne trebaju predavanja.

Mi uđosmo u putnički voz, koji nas, kao stvoren za ovu priliku, sa zamagljenim prozorima odvoji od svakodnevnog sveta, pa odvede ka Prijepolju i Sopotnici, selu visoko u planini, kraj poznatih vodopada. Tamo je naše mesto! To mi znamo! Tamo nas očekuju i mi to iščekujemo!

Kako doći na Jadovnika?

JADOVNIK SE NALAZI NA 15 KM OD PRIJEPOLJA NA PUTU PREMA CRNOJ GORII. POSTOJI ASFALTNI PUT SVE DO SAME SOPOTNICE.

Jadovnik - to strašno ime planine! Ne može biti slikovitije. Ime je čovek smislio, boreći se sa svim nedaćama koje život na planini podrazumeva, uključujući vremenske uslove koje ovde vladaju, naročito zimi. Ovom prilikom na planinu treba izručiti sve jade sveta, koji nestaje i baš tu otpočeti novu eru, drugačiji život. Da jadikovka postane radovanje, baš na tom mestu. Da li svet, ovakav kakav je, treba da preživi, ili zaslužuje smak, možda jeste pitanje, ako novi

svet i čovečanstvo zaslužuju drukčije biće i preobražaj.

Očekivati ponoć i sutrašnji dan, divno je u ugodnom smeštaju domaćinstva Janjušević, kod Slaviše - Uče i njegove supruge Dragane. U prijatnoj domaćinskoj atmosferi zaboravimo sva predviđanja, kalendarske nedoumice, sumnje... Ukus domaće hrane, topla postelja i dubok san odvedoše nas u neka nova prostranstva, kojima zaplovismo očekujući sutrašnji dan, kao

PLANINA JADOVNIK JE DUGAČKA JE 12 KM, SA NAJVIŠIM VRHOM KATUNIĆEM OD 1.734 NMV. SELO SOPOTNICA JE NAJPOZNATIJE PO VODOPADIMA I SLAPOVIMA. REKA SOPOTNICA IMA JEDAN VISOKI VODOPAD, PUNO MANJIH VODOPADA I DUBOKE VIROVE .

nešto novo, nama ipak tako znano, jer ovde smo svaki poslednji vikend u godini. Simbolično isčekujući nastupajuću godinu, sa planinskim ugođajem.

DAN POSLE SUDNJEG DANA, SUBOTA 22. DECEMBRA Ako postoji sudnji dan, postoji i dan posle, bar za neke srećnike. Naravno, ako dođe do tog dana.

Mi se probudismo dobro naspavani, ušuškani, da je bila prava šteta, ali i izazov izaći na teški jutarnji minus i krenuti ka šumi, planini, vrhovima, prvo na pravcu ka selu Divljaci, ali ne ni tamo, nismo mi za to selo, još smo divljiji, jer po snegu gazimo uz šumovite vrhove, da nademo najviši vrh, iako je magla, toliko gusta da na visoravni više od sata ne vidiš nikakav orijentir, da se samo ponekad nešto nazire što na to liči, ali i može biti samo varka. Gde je taj vrh, da li zaista ima na njemu mesta i spasa.

Vrh se zove Katunić, jer mora da je to mesto za katun, stanište za izbegle, pred početak nove ere, novog Sveta. No, to je uobičajeno mesto za planinara, visokogorca, entuzijastu. A do njega se stiže valovitim grebenom Jablanice, a jablan je pitomo drvo, pojam lepotana, divote, krasote, pa tako i bi. Iznenada se probi sunce, zasija istim sjajem, rastera tmaste oblake, stvori vedrinu, prostranstvo vidika, nedogled.

Tako su planinski vrhovi posebna mesta, ali ne samo ovom prigodom. Tamo dolaze sa puno znoja, ali ujedno zadovoljstva, oni kojima je svakodnevica opora i puna svakojakih zemaljskih nerazumevanja, sebičnosti, zavisnosti, silne nepravde, pa osećaje blaženstvo viših predela, gde vladaju neka druga pravila, svojstvena duhu neuništive prirode, gde harmonija zvuka

Info

PLANINARSKI DOM, U NEPOSREDNOJ JE BLIZINI VODOPADA.

Telefon: +381(0)33 712 163, +381(0)64 15 88 377, +381(0)64 18 83 351

DOMAĆINSTVO SLAVIŠE JANJUŠEVIĆA

Telefon: +381(0)33-72-197

tišine i nedogleda otvara vidike u novi i drugačiji svet, koji treba računati po novom kalendaru, zaboravivši sve što je bilo i otvorivši novu stranicu čistote osećaja.

PLANINOM

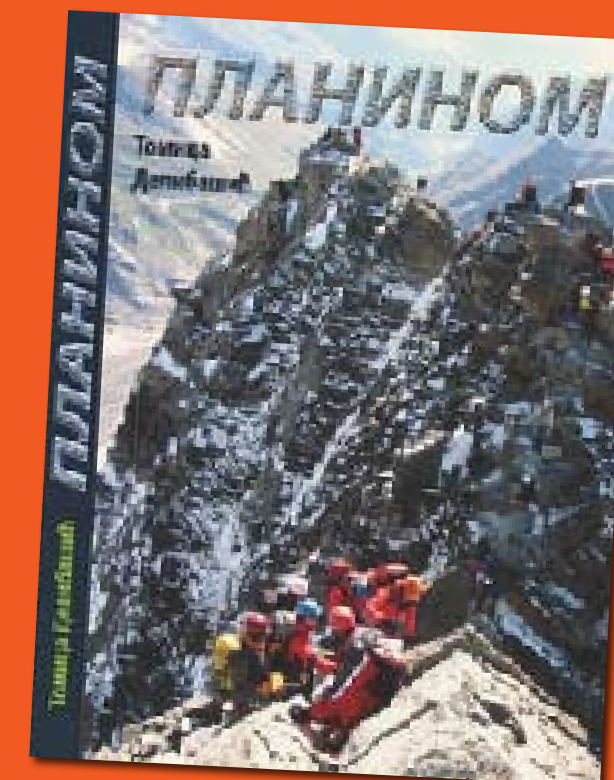
*knjiga vodič,
drugo prošireno izdanje*
Autor: Tomica Delibašić

O planinama Crne Gore i Srbije, opisi planina i staza, poziv na literaturu, brojne potrebne podatke, uz deo o planinarenju uopšte, šta planinar treba da zna i na šta da obrati pažnju.

Po pristupačnoj ceni od **500 dinara**, pouzećem, sa troškovima slanja 700 dinara.

Više detalja o uslovima poručivanja i kupovine:
www.tomica-planinom.com

Telefon autora:
+381(0)64-245-22-37

Od seminara do skijališta

Ekipa GSS Srbije obezbeđivale su više manifestacija u Srbiji, ali i inostranstvu, te učestvovala na raznim seminarima...

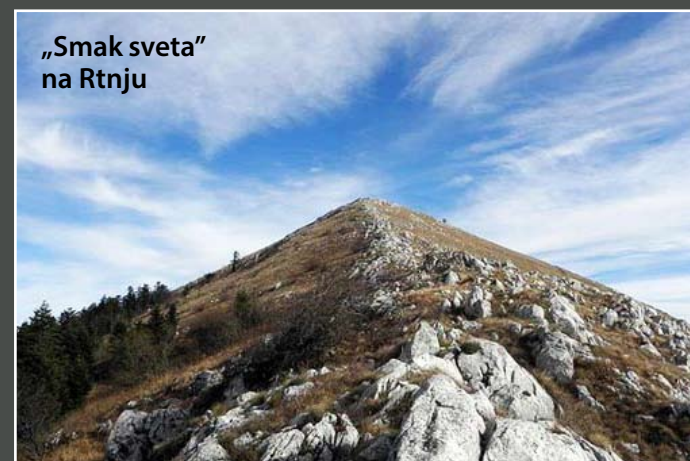

Debelo brdo, Valjevo - Rezultati protekle speleološke godine prezentovani su, krajem decembra, na Šestom skupu speleologa Srbije, održanom na Debelom brdu, u organizaciji Društva istraživača „Vladimir Mandić - Manda“ iz Valjeva. Na skupu su, pored predstavnika Gorske službe spasavanja Srbije, učestvovali i članovi speleoloških klubova „Manda“, „ASAK“ i „AS“.

Učesnici su, kroz prezentacije i diskusiju, sumirali aktivnosti u oblasti speleologije vezane za istraživanje jama, pećina, rekognosciranje i analizu novootkrivenih objekata, uz poseban osvrt na razvoj speleologije kod nas i u svetu, kao i međusobnu saradnju klubova. Predstavnici Gorske službe spasavanja su, tokom predavanja, prezentovanjem aktivnosti službe, napravili pregled vežbi, kurseva i akcija spasavanja iz speleoloških objekata izvedenih u proteklom periodu u organizaciji GSS-a. Naši spasioci su aktivno učestvovali na vežbama i skupovima u organizaciji međunarodnih speleospasilačkih službi iz okruženja (Slovenija, Rumunija, Bugarska), a spomenuto je i učešće predstavnika GSS-a na ovogodišnjem Evropskom skupu speleospasilaca u Francuskoj. Tamo je GSS učestvovao kao jedan od osnivača međunarodne organizacije ECRA (Evropska asocijacija za spasavanje iz speleoloških objekata).

GSS OBEZBEDIVALA „SMAK SVETA“

Rtanj, Boljevac Kako su smeštajni kapaciteti na planini Rtanj u periodu od 21-23. decembra, zbog najavljenog

„smaka sveta“, bili potpuno rasprodati, a samim tim se očekivalo prisustvo velikog broja ljudi, opština Boljevac angažovala je spasiocima Gorske službe spasavanja Srbije da svojim prisustvom doprinesu bezbednosti. Dva tima spasilaca iz Beograda i Boljevca dežurala su, tokom „sudnjeg dana“, sa terenskim vozilom Dacia Duster i specijalnom opremom za pružanje pomoći u planinskim i nepristupačnim uslovima, kao što je specijalno formacijsko nosilo UT-2000 i propratnom opremom. „Smak sveta“ nije bilo, pa ni spasioci GSS-a nisu imali potrebe da intervenišu tokom boravka na Rtnju. Oni su obilazili područje, izašli na vrh Šiljak i bili spremni da brzo i efikasno reaguju ukoliko bi došlo do povređivanja okupljenih ljudi.

OBEZBEDIVANJE „SNOW QUEEN TROPHY“

Sljeme, Hrvatska Na poziv kolega iz HGSS-a, spasioci GSS Srbije bili su, po treći put zaredom, njihovi gosti tokom trke Svetskog skijaškog kupa u slalomu „Snow Queen Trophy“, održane 4. i 6. januara na Sljemenu,

Sve dodatne informacije mogu se pronaći na našoj Internet stranici:

www.gss.rs

kao i na stranici Planinarskog saveza Srbije:

www.pss.rs

Telefoni gorske službe spasavanja u regionu
WWW.MOJAPLANETA.NET/PLANINARSKI_DOMOVI.PHP

APEL GSS-A

Kretanje u planini, naročito u zimskim uslovima (što uključuje i skijanje), uvek je ozbiljan poduhvat, za koji je potrebno pripremiti se na odgovarajući način. GSS Srbije apeluje na sve koji planiraju da provedu vreme na snegu da pravovremeno počnu sa fizičkim pripremama, koriste adekvatnu odeću i opremu, izaberu staze shodno svom skijaškom znanju i slede uputstva službenih lica i spasilaca GSS-a kako bi i ova zima svima ostala u lepoj uspomeni.

kod Zagreba. Ujedno, naši spasioci su, zajedno sa predstavnicima spasilačkih službi iz okruženja, učestvovali i u obezbeđivanju ove trke.

BOŽIĆNI USPON NA RTANJ

Rtanj, Boljevac Prva republička planinarska akcija u ovoj godini, „Božićni uspon na Rtanj“, u organizaciji Planinarskog saveza Srbije i OPSD „Dragan Radosavljević“ iz Zaječara, održana je u subotu, 12. januara. Ovu akciju obezbeđivala su 24 spasioca GSS Srbije.

Na uspon do 1.565 m visokog vrha Šiljak krenulo je preko 900 planinara iz svih krajeva Srbije. Vreme je bilo sunčano, sa slabim do umereno jakim vetrom na grebenu, dok je temperatura bila oko nula stepeni.

Spasioci su bili podeljeni u četiri ekipe. Prva ekipa pratila je uspon manje grupe planinara koji su na vrh krenuli nešto blažom, južnom stranom. U prvom delu staze postavljen je gelender zbog otežanog kretanja planinara, jer je staza bila veoma klizava.

Druga, treća i četvrta ekipa kretale su ka vrhu Šiljak severnom stranom sa razmakom od po 30 minuta kako bi, u

slučaju nezgode, bile u mogućnosti da što pre stignu i ukažu pomoć povređenom. Izrazito lepo vreme doprinelo je dobrom raspoloženju među planinarima.

Sa južne strane pri silasku, kod deonice zvane „Zmijaska glava“, stene i zemlja na samoj stazi bili su zaleđeni, pa je postavljeno dodatno osiguranje od užadi, kako bi se planinari, pridržavajući se za tu užad i uz pomoć spasilaca, bezbedno spustili preko leda. Spasioci su sa lampama dopratili planinare, podeljene po grupama, do bezbedne deonice i asfaltnog puta, jer je mrak uveliko pao. Sanirane su dve povrede. Akcija je završena oko 18 časova u selu Rtanj.

U GOSTIMA KOLEGAMA IZ SLOVENIJE

Zelenika, Slovenija Tradicionalno dobra saradnja spasilaca Gorske službe spasavanja Srbije i kolega iz Gorske reševalne službe Tržič, nastavljena je, početkom januara ove godine, na seminaru o lavinama održanom u planinarskom domu na Zelenici, u neposrednoj blizini slovenačko-austrijske granice.

Ujedno, ovaj boravak spasioci GSS-a iskoristili su i za izvođenje alpinističkih uspona u stenama Karavanki, zajedno sa kolegama iz GRS Tržič.

Prvog dana boravka u Sloveniji, deo grupe izveo je uspon na vrh Palac (2.020 m) smerom Ostrinne, visine 600 m, a u nastavku i uspon na Vrtaču. Druga grupa je, od planinarskog doma na Zelenici, popela Veliki vrh (2.060 m) u steni Begunjščice, krećući se Centralnom grupom.

Sutradan su spasioci GSS-a aktivno učestvovali na seminaru o lavinama koji je bio namenjen spasiocima, ali i planinarima, turnim skijašima, alpinistima, kao i svima onima koji često provode zimske dane u planini.

GSS SRBIJE NA SKIJALIŠTIMA

Skijaška sezona na Kopaoniku, Staroj planini i Zlatiboru krenula je, zbog obilnih snežnih padavina, već početkom decembra. Od prvog dana otvaranja ovih skijališta, o bezbednosti skijaša brinu spasiodi Gorskog službe spasavanja Srbije, koji na ovim planinama imaju redovna dežurstva tokom cele sezone.

Aktivnost GSS-a na skijalištima obuhvata izlazak na obeležene i neobeležene staze, pronalaženje i zbrinjavanje skijaša, planinara i šetača u slučaju gubljenja na planini, evakuaciju ljudi sa žičara, kao i obezbeđivanje posebnih događaja – poput skijaških i borderskih takmičenja. GSS Srbije izvodi spasilačko dežurstvo u skijaškim centrima i u toku letnje sezone radi bezbednosti zaljubljenika u prirodu, planinara, ljubitelja planinskog trčanja i planinskog biciklizma.

Spasiodi su uvek spremni, tako da i pri najekstremnijim uslovima pružaju prvu pomoć i adekvatan, bezbedan i brz transport do najbliže zdravstvene ustanove.

Kako bi spasiodi uspešno izvršili sve ove zadatke, početak skijaške sezone iskorišćen je za uvežbavanje i simulaciju svih mogućih spasilačkih operacija sa kojima se spasiodi mogu susresti tokom skijaške sezone.

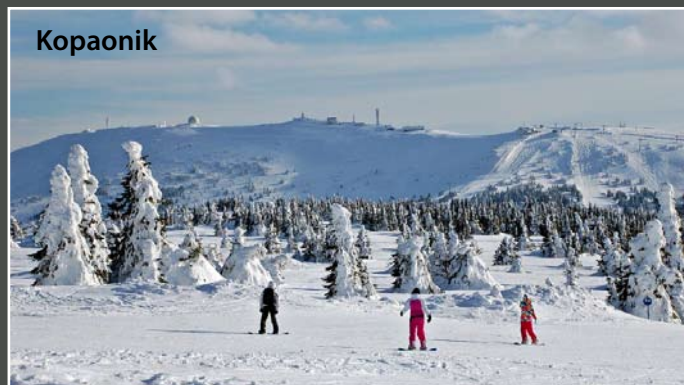
VEŽBA EVAKUACIJE ŽIČARE NA KOPAONIKU

Jedna od rizičnijih spasilačkih akcija, koja se izvodi na skijalištu, je evakuacija ljudi sa žičare, nastala usled kvara na njoj. Skijaše je neophodno evakuisati u što kraćem vremenu, zbog opasnosti od pothlađivanja. Evakuacija žičare predstavlja i deo obuke tokom osnovnog kursa Gorskog službe spasavanja Srbije, a obavezna je i prilikom redovne godišnje overe licence spasilaca.

Osim tih redovnih obuka i provera, kao sastavni deo aktivnosti GSS-a na skijalištima, na početku ovogodišnje skijaške sezone, izvedena je vežba evakuacije žičare

Kopaonik

Sunčana dolina, na Kopaoniku.

Prema važećoj proceduri, nakon što žičničar javi da je došlo do zastoja u radu žice, rukovodilac skijališta javlja šefu smene GSS-a o nastaloj situaciji. Nakon toga, šef smene stavlja odgovarajući broj spasilaca u pripravnost i pravi plan izvođenja akcije spuštanja skijaša iz korpi, ukoliko za tim postoji potreba. Kako je 15 minuta kasnije stiglo zvanično obaveštenje o nemogućnosti popravke žičare Sunčana dolina, krenulo se u evakuaciju skijaša. Po

preuzimanju opreme specijalno namenjene za izvođenje evakuacije skijaša sa žičara, spasiodi su se uputili prema žičari na kojoj je simuliran zastoj. Ljudi koji su glumili zarobljene skijaše bili su raspoređeni duž dva stubna polja, a vreme za koje su svi bezbedno spuštani sa žice bilo je 56 minuta. Nakon uspešno završene vežbe, spasiodi GSS-a vratili su se redovnim dužnostima na Kopaoniku.

SEMINAR SKIJANJA

Spasiodi GSS-a veoma često dobijaju sve pohvale za požrtvovanost, hrabrost i efikasnost na skijalištima, i to, pre svega, od onih kojima je pružena pomoć. Ono što karakteriše spasioce je da su svi oni i odlični skijaši i dobri poznavaoči planine. Povećanju nivoa kvaliteta skijanja, poslednje tri godine doprinosi i seminar skijanja, koji se održava na Kopaoniku, u organizaciji Gorskog službe spasavanja Srbije, namenjen spasiodima, saradnicima i polaznicima GSS-a.

Kao i prethodnih godina, učesnici seminara imali su priliku da, kroz celodnevni rad na stazama Kopaonika, nauče i usavrše tehniku skijanja, steknu sigurnost i na najstrmijim stazama, ali i upoznaju ovu planinu i staze u skijaškom centru. Ovogodišnji seminar trajao je od 16. do 21. decembra pod budnim okom instruktora skijanja, članova GSS-a. Polaznici su bili podeljeni u više grupa i savladavali su tehnike skijanja u skladu sa njihovim početnim znanjem. U izvođenju obuke korišćen je i video materijal, sniman u toku rada, koji je u večernjim satima analiziran u okviru priprema za rad narednog dana. Učesnici seminara imali su priliku da pokažu naučeno na polaganju, održanom poslednjeg dana seminara.

SEMINAR O SPASAVANJU IZ LAVINA

Usamljeni su primeri snežnih lavina na skijalištima u Srbiji. Ipak, lavine su prošle godine odnele deset života u selu Reselica na Gori, a i blokirale magistrale u okolini Đerdapa i Vranja.

Kako bi spasiodi brzo i spremno odreagovali i u tim slučajevima, kao deo njihove obuke, prema godišnjem planu aktivnosti GSS-a, redovno se održavaju seminari posvećeni spasavanju u zimskim uslovima. Jedna od tema je i spasavanje iz lavina. Na predavanjima i vežbama na terenu obrađuje se procena opasnosti od lavina, kretanje po lavinoznom terenu, lociranje povređenih, njihovo spasavanje i pružanje prve pomoći, kao i postavljanje osnovne spasilačke instalacije i izrada sidrišta u snegu. Ove godine, spasiodi Gorskog službe spasavanja Srbije su, na poziv kolega iz Gorskog reševalne zveze Slovenije – stanice Tržič, bili u mogućnosti da prisustvuju jednodnevnom seminaru o lavinama održanom u planinarskom domu na Zelenici.

Seminar je bio namenjen spasiodima, ali i planinarima, turnim skijašima, alpinistima, kao i svima onima koji često provode zimske dane u planini. Osim načina nastajanja snežnih lavina, na predavanjima u domu i vežbama na terenima oko njega, učesnici su se upoznali sa opremom koja se upotrebljava prilikom kretanja po lavinoznom terenu, ali i koristi u slučaju traženja zatrpanih skijaša, planinara i alpinista. Praktičan deo seminara bio je ograničavan na tri lokacije, na kojima je vršeno traganje za za-

Otkopavanje zatrpane žrtve lavine

Seminar skijanja

trpanim žrtvama lavina sondiranjem terena i korišćenjem lavinskih bipera, kao i ispitivanje stepena opasnosti od lavina.

Na kraju je usledila i pokazna vežba traganja za nestalima u lavini pomoću lavinskih pasa.

Ovaj odlično organizovan seminar okupio je preko sto učesnika, među kojima su, pored spasioda iz drugih stanica Gorskog reševalne zveze Slovenije, učestvovali i planinari i alpinisti iz Srbije, Hrvatske i Slovenije.

Stečena znanja i iskustva, spasiodi će moći da prenesu svojim kolegama na redovnom GSS seminaru o spasavanju u zimskim uslovima, koji će biti održan početkom februara.

ZBRINJAVANJE POVREDA I BRŽI TRANSPORT POVREĐENIH

GSS Srbije obezbeđuje skijaške centre od dana njihovog otvaranja: na Kopaoniku od 1980. godine, na Staroj planini od 2006. godine i na Zlatiboru od 2007. godine. Dnevno, spasiodi GSS-a na ovim skijalištima zbrinu i do deset povreda, dok se u jeku sezone taj broj udvostruči. Na kraju sezone, veoma često se broj intervencija približi broju od preko 800 zbrinutih povređenih skijaša. Zbog prirode skijaškog sporta, povrede su dosta česte i neretko prilično ozbiljne, što zahteva brzo lociranje povređenog i pružanje neophodne prve pomoći. Od ove godine, spasiodi brže stižu do povređenih i, pored pružanja prve pomoći, ujedno obavljaju njihov transport do zdravstvene ustanove zahvaljujući motornim sankama, koje su vlasništvo GSS-a, a čiju kupovinu je omogućio MK Resort. Za transport ozbiljnijih povreda na skijaškim terenima, pored motornih sanki, guseničara i spasilačkog čamca, koristi se i tabač. ■

GSS Srbije i GRS Tržič

Alpinistički tečaj

Alpinistički odsek „Dr Rastko Stojanović” Planinarskog Saveza Beograda organizuje početni zimski alpinistički tečaj u periodu od 26. februara do 14. marta 2013. godine...

Tečaj se sastoji od 11 teorijskih predavanja sa 25 nastavnih časova i 12 tematskih jedinica treninga, vežbi i praktičkih uspona u snegu, ledu i steni, sa 56 nastavnih časova u sklopu sedmodnevnog boravka na terenima planinskog masiva Durmitor u periodu od 2. do 9. marta 2013. godine.

Na vežbama na terenu će se obrađivati tehnike kretanja u zimskim uslovima, upotreba tehničke opreme, spuštanje niz uža, tehnike samospašavanja, funkcionisanje navede, probijanje snežnih streha, spašavanje i evakuacija u planini i mnoge druge.

Za tečaj se možete prijaviti na nekoliko načina:

1. Direktno na sastanku odseka četvrtkom od 20 časova
2. Na web adresi: www.aob.org.rs
3. U kancelariji Planinarskog saveza Beograda, Zmaja od Noćaja 9 (četvrti sprat), radnim danom od 11 do 13 h

Broj polaznika tečaja je ograničen i računa se redosled uplata. U slučaju organizacionih problema Alpinistički odsek Beograda zadržava pravo otkazivanja tečaja.

Gore: Kopanje
vučje jame; Dole:
Lavinski test

INFO KONTAKT I PRIJAVE:

Detaljan program tečaja možete pogledati na internet stranici Alpinističkog odseka koja se nalazi na **adresi:** www.aob.org.rs

Prijave šalјite na e-mail adresu: aob@aob.org.rs

Formular prijave možete da preuzmete na **OVOM LINKU**

Prvi slap za prošlu godinu

Penjači **PD „Bršljan - Jankovac“** iz **Osijeka (Hrvatska)** testirali su led na slapovima **Rastlinca** u **Sloveniji...**

Nakon solidne sezone u suhoj stijeni, namjera nam je bila zatvoriti staru godinu penjanjem nekog od zaleđenih slapova u dolini Tamar u Republici Sloveniji. Kako iz osječke perspektive nije baš najlakše procijeniti debljinu leda vrzmali smo se po netu bistroći kada bi kako to bilo najelegantnije izveli. Pronašli smo crnu rupu u vikendu prije katoličkog Božića! To smo fulali i ostala je zadnja kalendarska prilika? Vikend prije Nove godine! Prognoze su upozoravale ali donekle i pružale optimizam za mogući uspon. Subota i nedjelja bi trebale ipak biti malo hladnije. Tjedan prije je bio u cikloni i inače tanak led dodatno se stanjio.

Klasični petak poslije posla vuče nas prema Tamaru. Dojam je kao da Slovenija uopće nije vidjela snijega u dvanaestoj. Tek pred Planicom ima ga ponešto skorenog. Topovi bombardiraju skakavnicu kao nekad saveznici Dresden.

Domaru Vladimiru lupamo na vrata negdje iza jedan po ponoći! Uspavan, melankoličan, sa opuštenim leđima i brkovima, otvara nam vrata a mi histerični od puta i probijanja kroz okovani šumski put ubijamo oko u skupnom ležištu. Spavamo sa prekidima do šest sati. Bez žurbe - klopica, kavica, priprema opreme i pod slapove.

Tu na slapovima niti duha, niti tijela! Led tanak, rahitičan! Anoreksija umjesto pretilosti! Što da se radi! Upitnici, uskliknici, mudrovanje. Prvi pik cepinom u prvoj dužini slapa Rastlinca ipak potiče serotonin i mi smo unutar leda. Lijepi slap koji uvijek prvi propušta Ledolomce. Šišamo u troje! To

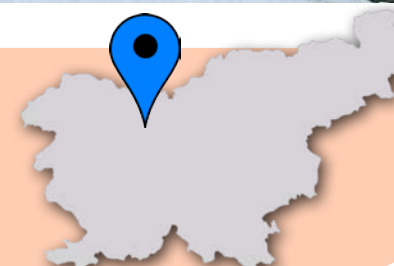
Info

Više informacija o radu i akcijama koje organizuje **PD „Bršljan-Jankovac“** iz Osijeka potražite na internet stranici društva, koja se nalazi na adresi: www.jankovac.hr

Slovenija

Pinom je obeležena približna pozicija slapa Rastlinca u Sloveniji.

sve malo traje! Prvi slap ove godine, nekima i nakon nekoliko godina a nekima ikad. Sve je manje, više laća do zadnje trećine kada se slap iz tankog rastalio u tanje. Šraubamo u desno kroz lomljivu priječnicu. Nije tako teško ako ti je glava nešto hladnija od trenutnog agregatnog stanja vode.

Štand se nakon četrdeset minuta počinje taliti. Vijak ponire već nekih dva centimetra dublje u odnosu na površinu. Prvom se ruše komadi ledenica zujeći na i oko glava i ramena Belay Monkeya. Poneki pogodak, pa promašaj. Polako, staloženo, vijci izlaze, cepini više kače nego li se

zabijaju, dereze ulaze solidno ponekad grebući po kamenu i slap je ispod nas. Još nešto zabave za izlaz preko poleđenog potoka Centralca i to je to. Razgledavanje terena i mogućih opcija: opaka Isusova posljednja večera, navpična Ribomania, interesantna Milanova smer, lijepi Desni slap, anoreksična Rariteta, klasični Centralni slap, frekventni Skriveni slap, promjenjiva Sveča tek su fragment ledom okovanih stijena doline Tamar koje svoje završetke imaju na vrhovima Jalovca, Šite, Travnika i Ponca.

DARIO MAJETIĆ
PD „BRŠLJAN-JANKOVAC“, OSIJEK

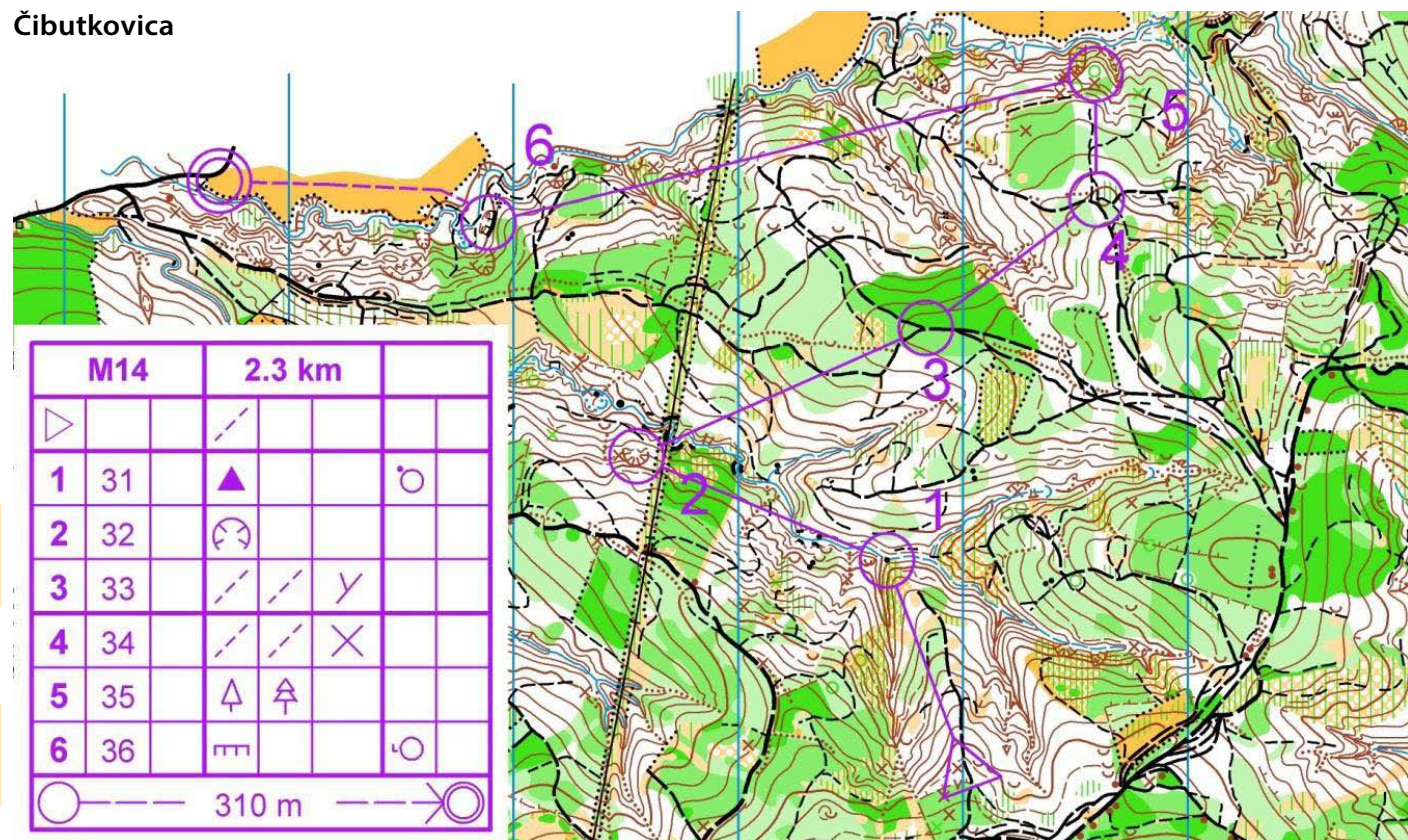

Umeš li da čitaš kartu?

Orijentirci moraju da budu brzi, da se dobro snalaze u prirodi, ali i da nepogrešivo čitaju karte. Evo jednog primera iz prakse **beogradskog PK „Pobeda”**...

Čibutkovica

Orijentiring je sve popularnija sportska disciplina, kako u svetu - tako i kod nas. To je dinamična outdoor avantura koja nas čini spretnijima, oštri naša čula i um, razvija osećaj za vreme i prostor, te budi u nama sportski i takmičarski duh. Pravila su jednostavna, a uspešnost zavisi isključivo od takmičara, što jača osećaj samopouzdanja. Njome se mogu baviti doslovce svi, a u svetu to je porodični sport, koji okuplja generacije - od najmlađih do najstarijih. Ako volite prirodu - ovo je savršena aktivnost za vas! Potražite svoj orijentiring tim!

Ukratko: orijentiring je sport gde takmičari, uz pomoć karte i kompasa, za najkraće moguće vreme na terenu treba da pronađu određeni broj kontrolnih tačaka i to onim redosledom kako je nacrtano na karti.

Evo jednog od primera naših karata: Čibutkovica. Ovo je jedna staza za mušku kategoriju do 14 godina (M14). Staza sa karte ima šest kontrolnih tačaka. Start je označen trouglom, kontrolne tačke krugovima, a cilj sa dva koncentrična kruga. Kako treba pravilno razmišljati na trci i kako nalaziti kontrolne tačke?

Na startu trke, takmičar uzima svoju kartu, overava je uz pomoć kompasa

i pregleda svoju stazu (koju prvi put vidi). Krećući se, odabira najbržu varijantu kako doći do prve kontrolne tačke. U našem slučaju, najbrža varijanta je da se spusti niz put do ušća potoka i zatim krene niz potok do stene gde se nalazi kontrolna tačka. Dok trči niz put, takmičar planira kako će da ide ka sledećoj, drugoj, kontrolnoj tački. Kada se spustio do potoka i pronašao prvu kontrolnu tačku, proverava njen broj (kodna oznaka 31). Ako je broj tačan, overava kontrolnu tačku svojim čipom i odmah nastavlja ka drugoj kontrolnoj tački. Kao najbolje rešenje da stigne do druge kontrolne tačke je da prati potok do dalekovoda a zatim da se sa svoje leve (južne) strane popne do zemljanog odseka. Dok trči niz potok, prolazi pored jednog ušća potoka sa desne strane, zatim ne gleda u kartu dok ne dođe do dalekovoda (negledanje karte mu omogućava da brže trči).

Na putu ka trećoj kontroli prelazimo potok krećući se uz dalekovod, zatim putevima do kontrole koja se nalazi na razdvajanju puteva (saznajemo to iz opisa).

Na orijentiring karti, na putu od treće ka četvrtoj kontroli, nalazi se tamno zelena boja, što predstavlja neprohodne delove, odnosno

Važna je brzina, ali i spretnost, kao i umeće čitanja mape

.....
previše gustu šumu. Zaobilazimo je i zatim nastavljamo da se krećemo kroz prohodnu šumu (predstavljenu belom bojom). Prelazimo dve uvale i zatim nastavljamo pravo ka kontroli, koja se prema opisu na karti nalazi na raskršnici puteva.

Dok silazi ka petoj kontroli, takmičar razmišlja o sledećoj, šestoj kontroli koja je dosta daleko od pete (obično

Kontakt info

WEB ADRESA POBEDINOG ORIJENTIRIG KLUBA: WWW.PDPOBEDA.RS/ORIJENTIRING
FB: WWW.FACEBOOK.COM/POBEDA.ORIJENTIRINGTIM

Škola orijentacije

Planinarski klub „Pobeda“ iz Beograda, već 17 godina organizuje početne škole orijentacije. Škole su uvek bile besplatne, traju po nekoliko vikenda, a broj polaznika kretao se između 50 i 100 učesnika.

Ove godine naša početna škola orijentiranja kao i planinarske orijentacije počće 16. februara i trajaće četiri naredna vikenda. Nastava će se odvijati na terenima Beograda i u prostorijama kluba. Po završenoj nastavi, polaznici će polagati završni ispit. Oni koji polože ispit biće osposobljeni za samostalno kretanje sa kartom i kompasom, moći će da se registruju kao takmičari našeg kluba i da idu sa nama na takmičenja.

Škola je namenjena svim uzrastima. Najviše se ipak prijavi mladih.

Orijentiring je sport koji razvija kako fizičke tako i psihološke komponente ličnosti. Boravak u prirodi, upoznavanje i druženje sa novim licima i novim okruženjima samo su neke od prednosti ovog sporta.

Dođite da se upoznamo, družimo, trčimo i putujemo zajedno.

Kontakt telefoni:

Snežana Todosić 069 8826 804,
Jelena Jovanović Babić 063 394 508
E-mail: orijentiring@pdpobeda.rs
ili snezanat@gmail.com

duge razdaljine između kontrola odlučuju o pobedniku na trci). Kada dođe do kraja puta, takmičar nastavlja istim pravcem i nalazi svoju petu kontrolu koja je pored karakterističnog zimzelenog drveta (opis, proverava njen broj (35) i overava je.

Kako je već na putu ka ovoj kontroli smislio put ka sledećoj, takmičar

Elektronski sistem SI - sistem (sportident), kao i SI stanice

nastavlja odmah da trči ka toj sledećoj kontroli birajući da ide uz potok. Pritom mora paziti na krivine potoka, kako bi znao u kom trenutku treba da se odvoji od njega. Kada dođe u blizinu kontrolne tačke, smanjuje brzinu trčanja i proverava opis. U opisu piše da se kontrola nalazi na severozapadnom podnožju kamenog odseka. Kada uoči kontrolu, brzo trči do nje, proverava broj i overava je. Put

od poslednje kontrole do cilja na karti je obeležen isprekidanom ljubičastom bojom, što predstavlja ograđen koridor kroz koji takmičar treba da prođe kako bi utrčao u cilj.

Za overavanje kontrola u današnje vreme takmičari koriste elektronski sistem SI - sistem (sportident), kao i SI stanice.

DUŠAN KRNJAJIĆ,
ORIJENTIRING TIM „POBEDE“

Kopaonik

IZ PTIČARSKÉ
BELEŽNICE

PHOTO: MAGDALENA GRATOVAC

Ova outdoor aktivnost sve je popularnija
i kod nas. Doživite **Kopaonik** (Srbija)
iz jednog sasvim novog ugla! ➤

Posmatranjem ptica počela sam se baviti uz planinarenje. Imala sam retku sreću da sam na planinu počela da odlazim sa prijateljima koji su je poznavali u travku i u perce. Bili su to biolozi. Deo te zarazne ljubavi preneli su i na mene, sve češće odlazila sam u planine i ravnice sa dvogledom i fotoaparatom. Sa željom da vidim jednu od naših najvećih planina u zimskim uslovima, a posebno upoznam ptice na njoj, početkom januara obrela sam se na Kopaoniku.

Ibar i Sitnica na zapadu, Jošanica i Koznička reka na severu, dolina Rasine i Toplice na istoku i Laba na jugoistoku, definisale su granice planine. Rude nisu jedino kopaoničko bogatstvo. To je, pre svega, bogata i raznovrsna priroda, zbog koje je 1981.

godine proglašen Nacionalnim parkom. Vreme, kako to obično biva na planini, veoma je promenljivo. U nekoliko minuta menjali su se sunce, jak vetar, magla i sneg, temperatura se kretala od -5 do -15 stepeni C. To mi nije smetalo za šetnju sa fotoaparatom u ruci i traganjem za pticama. Većina ptica je sišla u niže krajeve, neke su otišle i nešto dalje, jedan broj ostao je tu, iako cela planina izgleda kao kraljevstvo Ledene kraljice.

Prve ptice koje srećem su u samom naselju, ne obaziru se na ljude, rade svoj posao. **Sive vrane** (*Corvus cornix*), pepeljasto sivog tela, crne glave, krila i repa. Ova ptica je svaštojed, jede plodove, sitne životinje, a hrane se i ljudskim otpadom. Gledam kako njih pet zdušno kopaju po kontejneru. Pametne ptice, shvatile su da čovek za sobom ostavlja dosta smeća i to onog jestivog. Sve vreme boravka na Kopaoniku, viđam ih same, u parovima ili u većim grupama (dvadesetak), kako se šetkaju u blizini kanti za smeće. Odabrale su dobar

Siva vrana
(*Corvus cornix*)

način da se u ovim hladnim vremenima što manje kreću, a imaju siguran izvor hrane.

Povremeno društvo prave im **golubovi** (*Columba livia domestica*), ali i **velike senice** (*Parus major*), i ove ptice prilagodile su se novom načinu lakšeg traženja hrane. Velike senice srećem nekoliko puta i uvek me obraduje njihova šarena pojava na potpuno beloj sceni od snega i veselo cvrkutanje. Zovu ih velikim senicama jer su veće od drugih senica (velične su vrapca), česta je i brojna širom Evrope i Azije, naseljava i gradove i sela. Nije probirljiva ni prema vrsti šume gde svija svoje gnezdo. Hrani se insektima i semenjem. Dugi put ih susrećem u blizini pijačnih tezgi. Gledam kako koriste momente kad prodavac šunki, slanine i kobasica priča sa drugim ljudima i ne obraća pažnju na svoje proizvode. Senice se zaleću na slaninu i brzo pokušavaju da otkinu delić veličine njihovog kljuna. Izuzetno smeje i hrabre male ptice.

Nešto kasnije na putu za Jaram prvo čujem, a zatim i vidim bučnu skupinu od 25 **jelovih senica** (*Parus ater*). Žurno preleću četinare i odlaze njima znanim putem. Zatičem još jednu, manju družinu jelovih senica kako svojski pretražuju svaki delić smrče. Vire pod koru, zavlaze se u četine, vise sa šišarki, uz stalno javljanje gde se ko nalazi. Nastanjuju četinarske i mešovite šume, osim u planinama mogu da se vide i u niziji. Dopuštaju mi da im priđem sasvim blizu. Na fotografijama vidim da me ne ispuštaju iz vida ni za tren.

Jedna od ptica koja mi je ulepšala boravak na sleđenom Kopaoniku je **krstokljun** (*Loxia curvirostra*). Odavno mi je želja da vidim ove prelepe i neobične ptice. Nešto su veće od vrapca. Mužjaci se šepure u svom crvenom perju, a ženke u žutom. Specijalisti su za vađenje semena iz šišarki. Imaju ukrštne vrhove kljuna koji im pomažu da nepogrešivo izvuku svaku semenku. Gledam kako malo jato od njih desetak ide redom i isprobava svaku šišarku na jednoj smrči. Na nekima ostaju da vise naglavačke, pri tom savršeno

Jelova senica
(*Parus ater*)

se stapajući sa bojom šišarke. Posle kratkog vremena kao da im dosadi tako da vise, otkidaju ih i nose na neku od širih grana drveta da u slast pojedu semenje.

Velika senica
(*Parus major*)

U želji da ih što bolje fotografišem prilazim jako blizu drveta gde se hrane i... dobijam šišarku po glavi. Pitam se da li je to slučajno ili namerno. Polako se povlačim i ostavljam ih da uživaju u ručku i suncu koje se na kratko pojavilo.

I kao šlag na torti, preleće me jedna ptica. Sumnjam da je u pitanju **lešnjikara** (*Nucifraga caryocatactes*). Ovo je moj prvi susret sa njom. Uspevam da je uhvatim fotoaparatom u brzom preletu. Lešnjikara je po veličini nešto manja od sive vrane. Ima prelepo smeđe perje sa belim tačkama. Živi u planinskim četinarskim i mešovitim šumama. Hrani se semenjem četinara, koštunjavim plodovima (na primer lešnicima), bobicama i beskičmenjacima. Poznavao ci ptica kažu da je lako naći ovu pticu po karakterističnom visokom graktanju, to je zvuk koji se ne zaboravlja. Nešto ostavljam i za drugi put, biće prilike pa ću čuti taj „milozvučni pev“.

Polako se vetar smiruje, sunce sve više proviruje ispod oblaka. Dan lagano klizi u noć. Na putu do

 Kraljić
 (Regulus
 regulus)

smeštaja, prvo čujem, a zatim i vidim jednu od naših najmanjih ptica, **kraljića** (*Regulus regulus*), sa njegovom upadljivom žutom temenom prugom. Zatičem ga kako uporno pregleda četine, jednu po jednu, u potrazi za slasnom večerom. Ova minijatura ptica nastanjuje predele iznad 800 mnv, a u zimskom periodu može da se vidi i u nižim krajevima. Imam sreće pa ga zatičem na planini. Povremeno čujem i druge

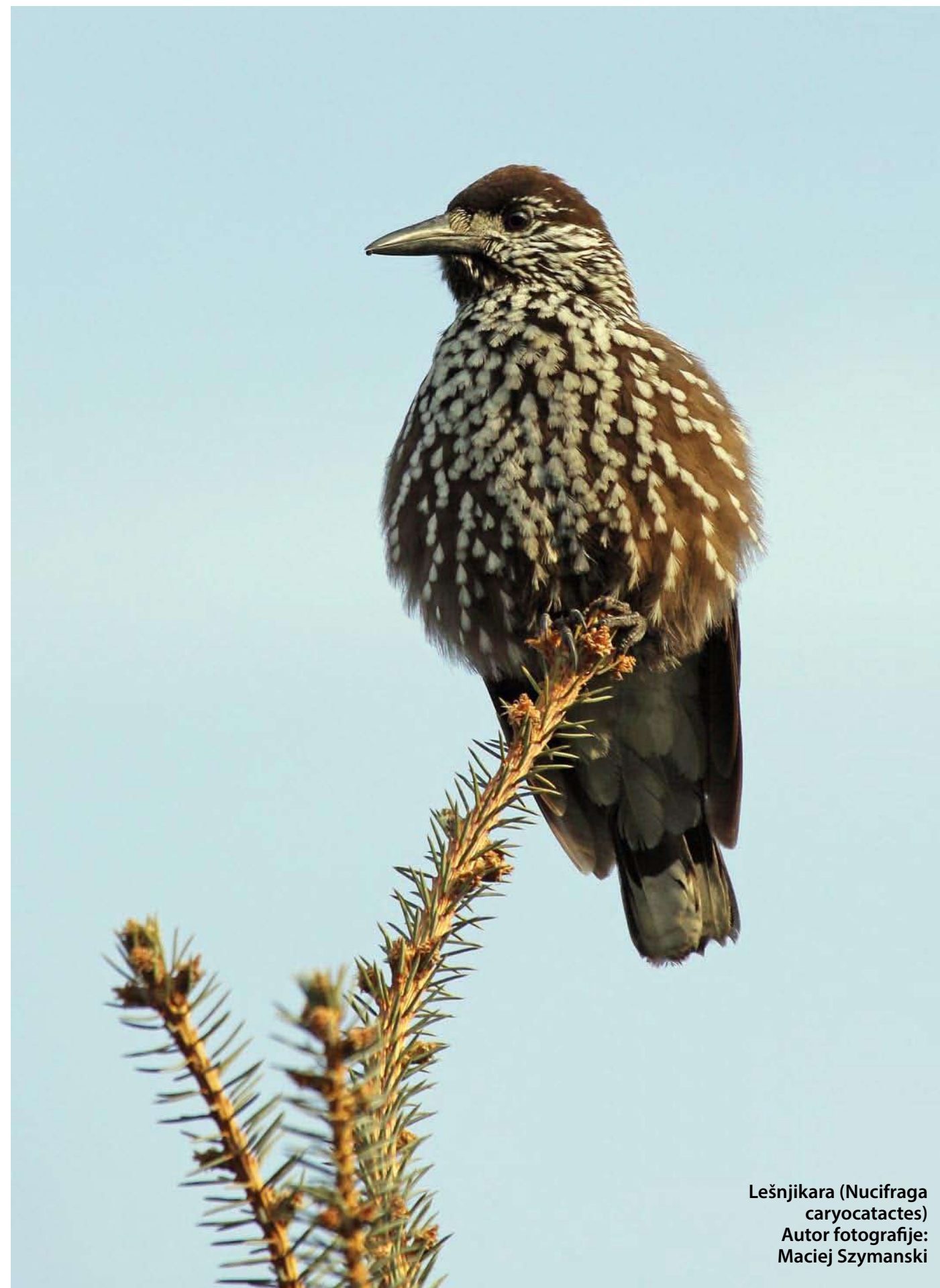
kraljiće kako se dozivaju sa ovim mojim simpatičnim poznanikom. Posle par minuta stalnog skakutanja gore - dole, levo - desno, pridružuje im se i on.

Polako se boravak bliži kraju, ptičarska beležnica nosi belešku bogatiju za sedam različitih ptičijih vrsta koje sam srela po ledenom vetrovitom vremenu na Kopaoniku. Samo da sam upisala lešnjikaru, bila bi zadovoljna. Jedva čekam proleće da vidim čuveni večernji ples barske šljuke, ili leto kad mogu

da se vide sivi soko ili orao zmijar. Zato vas molim da kada bilo kojim povodom dođete na ovu našu snežnu lepoticu: sedite ispod nekog drveta, oslušnite malo, pogledajte gore u krošnju, možda vas iznenadi

porodica jelovih, planinskih ili ćubastih senica. Možda zateknete na nekoj grani sovu - gačastu kuku-mavku. Kada se odmarate na nekoj od cvetnih livada, bacite pogled gore, možda zateknete surog orla kako hvata termal ili orla mišara u lovu. Dozvolite sebi da vas ovaj neobičan leteći svet očara lepotom koju samo priroda može da pruži.

MAGDALENA GRAHOVAC

 Krstokljun
 (Loxia
 curvirostra)

 Lešnjikara (Nucifraga
 caryocatactes)
 Autor fotografije:
 Maciej Szymanski

Piše, testira i hoda:
Gordana Knežević

MARKET

Izbor opreme za planinarke

Ako je planinarenje sve ono što govore koraci, tada je planinarska oprema, njihov način izražavanja. Ukoliko ste na početku planinarske karijere evo izbora najpotrebnije opreme!

Gradska vreva, svakodnevne gužve, kolotečina, sitni koraci poznatim putanjama, namргоđeni prolaznici i neljubazni nepoznati sagovornici... Ponekad, sigurna sam, svi zamislimo makar jedno mesto na kojem želimo da „otkopčamo pluća“, na kojem osećamo mir, lake korake nepoznatim putanjama, zadovoljstvo i ispunjenost. Planinarenje nudi otkrivanje mnogih takvih mesta.

Postoje razni motivi zbog kojih neko počne da se bavi planinarenjem - neko zbog druženja i izleta, neko radi bavljenja fitnessom, neko da osvaja visine, a neko da u lepotama krajolika ispuni svoju srž energijom prirode. U prirodu može gotovo svako, sa opremom ili bez, ali moje iskustvo kao planinarke početnice govori u prilog tome, da je planinarska oprema bezmalo neophodan faktor a ne bilo kakav komad tkanine, bilo kakva vrsta cipela ili slično.

Ovom prilikom želim da vam preporučim komplet za planinarke početnice - najbolji i najosnovniji komadi opreme na jednom mestu. Komplet sadrži osam komada: planinarski ranac, vreću za spavanje, podlošku, štapove, ultra-laki escajg, multi-alat, bocu za vodu i čeonu lampu.

OVE ARTIKLE MOŽETE PRONAĆI U ONLINE PRODAVNICI
NA FORUMU MOJA PLANETA.

Ranac

Nije uputno nositi bilo kakvu torbu na planinarske akcije. Ranac specijalno dizajniran za planinarenje ima dosta prednosti. Izdvojila bih nekoliko, meni značajnih: RANAC KANGO 35 I je dovoljnog kapaciteta u kome mogu spakovati sve neophodno za boravak u prirodi na jedan ili par dana. Posедуje više pregrada, pa je pakovanje u njemu jednostavnije. Sa obe strane postoje mrežasti džepovi u kojima nosim flašice napitaka ili alu-bocu vode, te prilikom pešačenja ne moram da skidam ranac sa leđa. Posebno dizajnirana mrežasta strana okrenuta leđima dopušta slobodno strujanje vazduha i samim tim znatno manje znojenje, a posebno kopčanje oko grudi i kukova omogućava mi preraspodelu težine ranca i osetno lakše nošenje. Ono što mi se veoma dopada jeste to, što poseduje mesto za kačenje štapova i sopstvenu kabanicu, tako da ne brinem da li će stvari u njemu biti mokre u vlažnim vremenskim uslovima i da li ću isprljati ranac kada ga prilikom odmora spustim na zemlju.

Ranac Kango 35 I

Anatomski oblikovan sa ventilacionim kanalom na leđima, meki i anatomski remeni, džepovi za vodu, kaiševi za grudi i struk, kompresioni kaiš, mogućnost kačenja štapova i ostale opreme, reflektujuće površine za bolju vidljivost u mraku, cirkada za kišu, mogućnost da se glavni džep podeli na dve celine rajfešlusom, poseban otvor u donjem delu ranca.

Upotreba: biciklizam, planinarnje, za svakodnevnu upotrebu

Materijal: 20D nylon RipStop/600D Polyester

Specifikacije: težina 1.000 g, zapremina 35 l, dimenzije 50 x 35 x 20 cm

Podloška

ARMAFLEX PODLOŠKA za postavljanje na podlogu ispod vreće za spavanje neophodna je zbog toplotne izolacije i udobnosti. Sa 1,2 cm sasvim je dovoljne debljine.

Po mom mišljenju i skromnom iskustvu, podloška i vreća čine neodvojiv deo opreme.

Podloška armaflex

Armaflex podloška je vodonepropusna toplotna izolacija na bazi sintetičke gume. Veoma je laka, a zbog parne izolacije ovaj materijal koristi se i u eko građevinarstvu.

Vreća za spavanje

Ovaj komad opreme omogućava mi da ne razmišljam o tome kakav će smeštaj biti obezbeđen - u planinarskim domovima ili školama, i ne moram da propuštam akcije na kojima se boravi više dana u uslovima bez smeštaja. Važno je da vreća MAJESTY LADIES PINK -10 nije preteška, da se kompaktno pakuje i da obezbeđuje toplotu za sve uslove u kojima planinarim, a kao dodatak, u vreći se nalazi toplotni umetak za stopala, što je nama planinkarkama od posebnog značaja.

Vreća za spavanje HUSKY Ladies MAJESTY

Oblikom je posebno dizajnirana za devojke i žene, za korišćenje u tri godišnja doba (proleće, jesen, zima). U predelu nogu, vreća ima posebno izolovanu pregradu za stopala za korišćenje pri ekstremno hladnim uslovima.

Materijal: Unutrašnjost vreće je napravljena od mekog najlona, dok je spolja u pitanju 190T Nylon Taffeta materijal. Punjenje je 2 x 180 g/m² četvoroslojni „hollowfibre“

Specifikacije: težina: 1.760 g, komforna temperatura: -4 C, ekstremna temperatura: -10 C

Štapovi za planinarenje

TREKKING ŠTAPOVI STEEPLE omogućavaju lakše kretanje prilikom strmih uspona. Osim tela aktiviraju rad ruku i smanjuju opterećenje na kičmu i zglobove kolena. Pomažu kada je neophodno osloniti se na njih kod prelazanja nepristupačnih staza u prirodi. Štapovi su teleskopski, pakuju se i kače na ranac i poseduju rukohvate izrađene od plute, što omogućava prijatnije, mekše držanje, kao i manje znojenje ruku. Od velikog značaja je to što poseduju antišok sistem, kao i to što su zaista lagani za nošenje.

Štapovi za trekking

Teleskopski trekking štapovi iz tri dela za laganiji trekking i boravak u planini

Glavne prednosti: anatomska drška od plute, lako dostupni kaiševi za ruku, antišok sistem, dodaci za sneg i stenu za vrh štapa

Upotreba: za manje zahtevne planinarske ture

Materijal: Aluminium 7075, Tip-carbon

Specifikacije: težina 300 g, dužina 67-135 cm, prečnik 18/16/14 mm

Escajg

Prilikom akcija u kojima je neophodno poneti sopstveni pribor za jelo obično sam nosila svoj, kuhinjski, u plastičnoj kutiji. ESCAJG CUTLER je napravljen od nerđajućeg čelika, lagan je i dizajniran tako da sva tri komada spojena zajedno. Može da se zakači na ranac i nema opasnosti da će se zagubiti.

Escajg Husky Cutler

CUTLER - escajg od nerđajućeg čelika

Specifikacije: ukupna težina 76 g, dimenzije kašike 185x12x2mm, 26 g, dimenzije viljuške 162x36x2mm, 20 g, dimenzije noža 162x22x2mm, 30 g

Multi-alat

SPIN MULTITOOL sadrži klešta, veliko sečivo, malo sečivo, otvarač za flaše, testericu za drvo, šrafciğer (običan i krstasti) kao i turpiju u platnenoj futrolu. Zauzima veoma malo mesta i nosim ga sa sobom za svaki slučaj. Muški deo planinara je obično zavidno oduševljen što poseduje isti.

Višenamenska klješta Husky spin

Klešta od nerđajućeg čelika

Specifikacije: 420, težina 198g, dužina ručica 9.5 cm, dodatna oprema: veliko sečivo, malo sečivo, otvarač za flaše, testerica za drvo, šrafciğer običan i krstasti, turpija, anatomski oblikovan rukohvat, platnena futrola

Boca za vodu

Aluminijumska boca za vodu FLAGON 750 ml pogodnog je oblika i veličine, definitivno zamenjuje plastične flašice u kojima se u letnjim uslovima voda potpuno zagreje.

Sport bottle Flagon 750 ml

Flagon je boca koja se može koristiti za sve outdoor sportove. Ima sportski poklopac i zatvarač na navoj, kao i sigurnosne vezove za zatvarače.

Specifikacije: zid boce od jednog sloja, materijal nerđajući čelik 18/8, težina 180 g, zapremina 0,75 l, dimenzije 23 cm x 7 cm

Lampa

Čeona lampa je neophodan komad opreme za sve prilike, posebno za akcije uzbudljivog noćnog planinarenja ili akcije u zimskom periodu kada je kratak dan, kao i u letnjem periodu kada se u prirodi može naići na po koju neosvetljenu pećinu ili skriveni stenoviti kutak koji mogu istražiti. ČEONA LAMPA SAND je praktična zato što osvetljava veću površinu terena sinhrono sa pokretima glave tako da su mi ruke uvek slobodne, i poseduje LED diode pa baterija lampe traje duže.

Čeona lampa Husky Sand

Podešavanje intenziteta i fokusa bele LED diode, međunarodni SOS signal za crveno svetlo, crveno LED svetlo (high vision), zeleno LED svetlo za čitanje karti i/ili signalizaciju, vodonepropusna, podesiv ugao osvetljavanja, teška 68 grama, baterije alkalne 2x1.5V AAA (u pakovanju se nalaze baterije), doomet svetla 60m.

Indijansko drvo

Naučite da prepoznate, uberete i upotrebite samoniklo jestivo i lekovito bilje, upoznajte raskoš sveta šumskih pečurki... U ovom broju upoznajte biljku **kiseli ruj**...

Zima je, vegetacija miruje. S obzirom da je namjera ovih „SREMUŠ“ tekstova da zagolica zainteresovane početnike za jestivi svet u divljini, izabrao sam nešto što što je malo poznato, a podjednako može da se koristi i u zimskom periodu - kiseli ruj, indijanski ruj (*Rhus typhina*). Neobično drvo, doneto iz Amerike, kao ukrasno (parkovsko) stablo. Kad su ga donosili nisu se pitali šta su sa njim i od njega spravljali američki indijanci, kojima možemo da zahvalimo što ga uopšte imamo. Šetajući parkovima ili prolazeći kroz naselja bacivši pogled u stranu često ćemo ugledati lepo ukrasno kiselo drvo sa crvenim plodovima na vrhu grana, nalik na šišarku.

Višegodišnje stablo (drvo), visine i više od 10 m sa dugačkim naizmeničnim, neparno perastim listovima, sličnim bagremovim, samo mnogo većim od bagramovog lišća. Listovi u jesen dobiju crvenu boju. Ako nije u šumi, onda ima kišobranastu krošnju. Cvet po obliku po malo podseća na cvet kestena, a plod je klip prepun crvenim koštunjavim kugličastim bobicama. Divlja varijanta je kiselo drvo, omraženo

u narodu kao beskorisno i drvo koje zauzima prostor uništavajući ostale vrste, jer raste brzo i osvaja stanište. U svetu ih ima više od sto vrsta, koje, po listu, veoma liče jedni drugima. Pošto su ostali otrovni, treba pažnju usmeriti na plod, jer jedino kiseli ruj ima šišarku na vrhu grana, dok je plod kod kiselog drveta više rasut u vidu grozda. Kad se jednom uoči razlika, teško se pogreši.

STANIŠTA: Kiselo drvo raste skoro svuda i širi se kao napast, a kiseli ruj nema osobinu da podivlja, pa se uglavnom nalazi po parkovima, dvorištima i mes-

UPOTREBA U ISHRANI

Koriste se samo mladi i zreli plodovi. Plodovi kiselog ruja, naročito zreli, veoma su tvrdi (kao koštica), pa nisu pogodni za jelo. Zelene bobice ploda kiselog ruja mogu da se mariniraju, pa kasnije da se upotrebe kao začini za jela od mesa i ribe. Zrele bobice mi u „SREMUŠ“-u koristimo za dobijanje izvanrednog hladnog vitaminskog napitka, veoma lepog izgleda i prijatnog ukusa. Ovakav napitak promovisemo kod dece, kao nešto što treba da zameni nezdrave komercijalne sokove. Ovakav napitak se priređuje bez termičke obrade, sadrži sve sastojke ploda, ima ukus limunade i veoma osvežava i okrepljuje ceo organizam. Nismo probali, ali nije nemoguće samleti zrele bobice ploda kiselog ruja, pa videti gde i kako može da se primeni, u kom slučaju molim da razmenimo iskustva.

UPOTREBA U LEČENJU

Kiseli ruj nije izrazito lekovit, ali ga bogatstvo vitamina preporučuje kao veoma ukusan i lep hladni napitak.

Radenko Lazić

VIŠE INFORMACIJA O KONCEPTU ISHRANA IZ PRIRODE „SREMUŠ“ MOŽETE PRONAĆI NA: WWW.SREMUS.ORG

REKLI SU O SREMUŠU

NI JEDNA BILJKA NA ZEMLJI NIJE TAKO DELOTVORNA ZA ČIŠĆENJE ŽELUCA, CREVA I KRVI KAO DIVLJI LUK

tima gde ga čovek posadi kao ukras.

BERE SE: Poluzrala ili zrela šišarka (plod kiselog ruja), od polovine jula pa do kasno u zimu. Ja idem 20. januara (Stepin gaj) da nabere za sebe. Takvi plodovi čuvaju se u podrumskim uslovima, na suvim mestima, gde duže vreme mogu da sačekaju povremenu upotrebu.

SADRŽI: Podaci koji govore o jestivosti i lekovitosti su veoma oskudni. Iz nešto podataka i naročito prakse u preživljavanju zaključujemo da je kiseli ruj bogat vitaminski izvor – naročito vitamin C. Ima dosta organskih kiselina (naročito vinske).

OPREZ: Nije neophodan, ako se biljka dobro upozna. Obavezno uočiti razliku između kiselog ruja i kiselog drveta, posle čega „obavezno“ pozvati autora na hladni vitaminski napitak. ■

IZ ISKUSTVA „SREMUŠA“

Hladni vitaminski napitak od kiselog ruja:

Odvojiti bobice od šišarke (ne prati – može mlaz vode pre odvajanja od šišarke), potopiti običnom hladnom vodom, da dobro ogrezne, dodati malo limunove kiseline i sačekati jednu noć ili jedan dan, uz povremeno lagano mešanje. Posle toga procediti i zasladiti, najbolje medom, pa probati. Često bude prilično jak ukus, pa u tom slučaju razblažiti vodom do željenog ukusa.

Vitaminska rakija: U dobru domaću rakiju dodati zrele bobice kiselog ruja, sačekati nekoliko sati i – živeli! Može se procediti odmah, ali ne smeta da bobice odstoje. Autora pozvati – po vašoj savesti?

Planinski vrhovi u Srbiji

Iz štampe je izašla knjiga Ise Planića „Planinarski vrhovi Srbije“, koja je svojevrsni podsetnik i spisak atraktivnih planinarskih destinacija...

Knjiga „Planinski vrhovi Srbije“, autora Ise Planića detaljno opisuje planinski reljef Srbije i urađena je kao vodič, prvenstveno namenjen planinarima, ali u mnogome može da pomogne i rekreativcima i ostalim zaljubljenicima u prirodu. Ovo je pre svega spisak vrhova, bez njihove kategorizacije, jer je, kako kaže autor, knjiga zamišljena kao podsetnik, priručnik i baza podataka koja planinarskoj i široj javnosti ukazuje na bogatstvo i raznolikost planinskih predela Srbije.

Cena knjige je 1.000 dinara.

Knjigu možete da poručite od autora putem sledećih kontakata
e-maila: planiciso@hotmail.com
ili telefona: 065/809-40-65

Kvebek

Minja Tomić

PROFESOR GEOGRAFIJE, BLOGER, PUTNIK NAMERNIK,
SLUČAJNI TURISTA, TEST VOZAČ RAZNIH BEDEKERA

Pogled na grad

Ono što Kanadu sa ponosom razlikuje od njenog južnog suseda jeste francuski jezik, kultura i Kvebek (Quebec). Kvebek ima 400 godina dugu istoriju i nije tek samo jedna od kanadskih provincija, već jedinstvena i unikatna „zemlja unutar zemlje“ ...

Nije tajna da su pre dolska Kolumba, praistorijska plemena iz Azije već uveliko posećivala područja Severne Amerike, te da su Vikinzi bili prvi Evropljani koji su nastojali da nasele predele „Novootkrivene zemlje“ (Newfoundland). U to vreme, kanadska indijanska plemena ovde su odavno već imala razvijen jezik, kulturu, običaje, religiju, umetnost...

Još u 16. veku prvi istraživači iz Francuske stigli su ploveći rekom Sent Lorens i na ovom mestu osnovali svoju koloniju, koja je ubrzo pala u ruke Britanaca.

Prestonica istoimene provincije i njeno srce i duša - grad je Kvebek, kolevka i tvrđava francuske civilizacije Novog Sveta. Kvebek je najstariji grad u Severnoj Americi. Sam naziv grada i cele provincije potiče od reči

urođeničkog plemena Algonkin i znači „mesto gde se reka sužava“. Predstavlja „Gibraltar Severne Amerike“ i kapiju severno-američkog kontinenta, najvažniju stratešku tačku morskog puta Sent Lorens koji povezuje Atlantik sa Velikim jezerima.

EKO ČOŠE EKO DRŽAVE

Ceo ovaj region karakteriše izuzetno zdrava i čista životna sredina, koja je na mnogim područjima ostala gotovo netaknuta, i sa prirodnim lepotama koji su Kvebeku doneli epitet „lepa provincija“. Samo desetak minuta vožnje autom severno od Kvebeka nalazi se vodopad Monmoransi koji je viši i od Nijagarinih vodopada. Putem koji vodi dalje prema severu stiže se i do skijaškog centra na planini

Sent An. Za one koji vole krstarenja, iz kvebečke luke kreću brodovi uzvodno prema Tadasaku, mestu gde svake godine u avgustu dolaze iz Atlantskog okeana veliki beluga kitovi u potrazi za hranom.

Kvebečani, veoma ponosni na svoju tradiciju i kulturu, pomalo su podozrivi prema došljacima. Ali, zato će svojom karakterističnom spontanošću i otvorenošću dočekati svakog putnika - prolaznika. Kvebek je posebno atraktivan za Amerikance koji ovde dolaze u velikom broju da vide i osećaju ono što ne mogu kod kuće - impresivna arhitektonska zdanja izgrađena u stilu druge francuske imperije i neodoljivi francuski šarm.

Iako je provincija turistički orijentisana sa najviše američkih posetilaca, stanovnici Kvebeka nerado govore engleskim jezikom, te su iz svog službenog i govornog rečnika izbacili sve engleske izraze.

EVROPA U AMERICI

Grad Kvebek (Quebec City) jedno je od retkih mesta „preko bare“ u kojem se oseća istinski evropski duh.

TERITORIJA OVE NAJVEĆE POKRAJINE U KANADI JE SLABO NASELJENA. U REGIJI NORD DI KEBEK, KOJA ČINI 43 % NJENE UKUPNE POVRŠINE, ŽIVI SAMO 40.637 STANOVNIKA. AMERIČKI INDIJANCI ŽIVE NA PROSTORU KVEBEKA VEĆ HILJADAMA GODINA. TRENUTNO PREDSTAVLJAJU OKO 2% STANOVNIŠTVA POKRAJINE, ALI SU ISTORIJSKI I KULTURNO VRLO VAŽNA GRUPA.

Sa svojom arhitekturom, pešačkim zonama i utvrđenjima, unikatnim u Severnoj Americi, Kvebek Siti nudi neuporedivo istorijsko i kulturno nasleđe i predstavlja jedini utvrđeni grad severno od reke Rio Grande.

Obilaskom grada prolazi se 400 godina stara istorija u okviru koje je Kvebek prelazio iz epohe u epohu, svaki put sve lepši i lepši.

I pored toga što su i ovde Englezi „umešali svoje prste“, Kvebek Siti danas predstavlja središte Francuske Kanade i celog francuskog govornog područja koje se na zapadu završava sa Otavom.

Grad leži na reci Sent Lorens - jednom od najvećih svetskih vodenih puteva, koji spaja Atlantski okean sa jezerima Ontario i Eri, na krajnjem istoku Kanade, po mnogima, najlepšeg prirodnog okruženja u Severnoj Americi.

Danas, Kvebek Siti predstavlja uglavnom poslovni centar. Poslovne zgrade i kompleksi sve više okružuju staro gradsko jezgro, a za njima slede moderni tržni centri i šoping molovi, hoteli i stambene četvrti.

Kvebek liči na „mali Pariz“ gde se kultura, umetnost, razonoda i dokolica međusobno ukrštaju i dopunjuju.

Šetnja starim jezgrom Kvebeka predstavlja „dejt“ sa istorijom. Kvebek je grad-muzej na otvorenom prostoru. Nije ni čudo sto zvanični moto Kvebeka glasi „Sećam se“.

Magična šetališta, uske kamene ulice, opojan miris francuskog konjaka iz zamagljenih restorana - Kvebek čine neobično romantičnim. Opasan zidinama, stari deo zasigurno je najlepši zimi kada padne sneg - tada taj romantični i poetski duh najviše dolazi do izražaja. Prirodne lepote okoline Kvebeka zaista su jedinstvene, naročito u oktobru, kada podnožja planina i dvorišta luksuznih kuća dobiju šarene boje miholjskog leta (Indian summer) ili evropske kasne jeseni.

Na periferiji, nalazi se etno-selo u kojem se proizvode sirupi i čajeви od ekstrakta sirupa koji se dobija od javorovog drveta i šećera, a taj recept su, naravno, nabavili od Indijanaca. Javorov sirup je vrlo sladak i „sit“, ali je toliko zdrav da ga mogu koristiti i dijabetičari.

Staro i novo

GRAD

Obilazak grada valja započeti upravo iz onog dela gde je i rođen - sa obala reke Sent Lorens. Šetnja uzanim uličicama donjeg grada opija i remeti misli... turisti polako blede, a ostaju samo netaknute izvorne građevine stare nekoliko stotina godina, specifični mirisi, bakalnice i taverne, radnje sa raznim rukotvorinama... zvuk koji dopire iz obližnje luke gde se istovaruje roba, a tovarne krzno i drvo... kočije sa gospođama, ulični prodavci novina... umorni, pripiti mornari spavaju po čoškovima, vojne patrole obilaze sumnjive uličice... za tren, u mislima postajemo stanovnici Novog sveta. Nije potreban nikakav poseban napor da bi se odlutalo u romantičnu prošlost grada. Jedna za drugom nižu se uličice, svaka sa svojom pričom, bojom i mirisom... Kraljevski trg (Place Royal) prva je

stanica. Mnogi ovaj mali trg nazivaju „mikrokosmosom kanadske istorije“. Zapravo, od svih trgova u Kanadi, Place Royal ima najdužu istoriju.

Današnji izgled trga apsolutno odgovara onom iz 18. veka. Popločan i oivičen elegantnim građevinama sa strmim šarenim krovovima, nekadašnjim rezidencijama uglednih trgovaca. Njime dominira lepa i skladna Bogorodičina crkva (Eglise Notre Dame des Victories). Nakon delimičnog zapuštanja tokom 19. veka, trg sa okolnim uličicama doživljava svoju „renesansu“ pošto su gradske vlasti izvršile njihovu detaljnu obnovu, vrativši im predašnji sjaj.

Iz donjeg u gornji grad može se popeti pešice. Ipak, „Funicular“ uspinjača sa kabinama pruža divan pogled na donji grad, reku i gradsku luku. Uspinjača dovozi direktno ispred Hotela Šato Frontenak, tačnije na glavno gradsko šetalište. Šetalište je obloženo broskim podom što mu daje posebnu draž. Bezbroy klupa, među kojima su i one natkrivene, pravo su mesto za kratki predah i uživanje u pogledu na Donji grad i suprotnu obalu reke Sent Lorens.

Hotel Šato/Zamak Frontenak (Chateau Frontenac) predstavlja najupečatljiviji simbol Kvebek Sitija. Njegova izgradnja započeta je 1893. godine, a završena je nešto manje od veka kasnije - 1983. godine.

Već duboko u Gornjem gradu nalazi se bazilika Notr Dam Kvebek

Gradska kuća

(Basilique Notre Dame de Quebec) - sedište Rimo-katoličke nadbiskupije Kvebeka.

U obližnjem parkiću, gde najčešće kvebeški umetnici nude svoja umetnička dela, građevina pod imenom Hotel de Vil (Hotel de Ville) može stvoriti zabunu kod posetilaca da se radi o hotelu. No, naravno, radi se o Gradskoj kući u kojoj se i danas donose sve bitne odluke za život grada. Sazidana 1833. godine zgrada predstavlja tipičnu „kanadsku“ arhitekturu.

Svoj najupečatljiviji trag, kada je religija u pitanju, Englezi su ostavili u vidu katedrale Svetog trojstva (Holy Trinity Anglican Cathedral). U katedrali se i dalje čuvaju molitvena knjiga i biblija - poklon bri-

tanskog kralja Džordža III. Klupe u unutrašnjosti zdanja su napravljene od hrastovine koja je dopremljena iz Vindzdorskih šuma u Engleskoj, a zvonik sa devet zvona je najstariji u Kanadi.

I Francuzi i Britanci imaju velikog udela u izgradnji ovog utvrđenja. Francuzi su započeli izgradnju 1750. godine, da bi je Englezi priveli kraju 1831. godine. Nakon prvobitne namene da se grad štiti od Engleza, a kasnije od Francuza, tvrđava dobija svoju glavnu ulogu kao odbrana od napada sa juga, od strane Amerikanaca, koji se nikada nije desio.

Citadela je zvezdastog oblika, sa nekoliko bastiona, useka i kanala, koji su u to vreme predstavljali vrh odbrambenih sistema.

O pogledu sa zidina Citadele, ne treba mnogo govoriti - dovoljno je istaći da je to najviša tačka grada i da su cevi topova preteći okrenuti ka reci i podnožju Gornjeg grada.

Ono što Kvebek nema u svom užem gradskom području su prodavnice brze hrane, koje su „proterane“. Mekdonalds, simbol američkog globalizma, locirao je svoju jedinu, omanju prodavnicu u donjem delu grada jer - kultura i „fast food“ ne idu zajedno.

Godine 1985. UNESCO je proglasio stari deo Kvebeka zaštićenom svetskom kulturnom baštinom. To je dalo dodatni podsticaj Kvebečanima da sa još više žara, strasti ali i novca čuvaju i neguju staro jezgro grada, svoju istoriju, tradiciju i kulturu, svesni da se bez prošlosti ne može krenuti dalje u budućnost.

OUTDOOR

Smešten u srcu Laurentijskih planina (The Laurentians), svega sat i po severno od Montreala, nalazi se dragulj skijaških staza po mnogo čemu jedinstven i nezabildazan Mont Tremblant – vodeći skijaški centar istočnog dela severnoameričkog kontinenta.

Osnovao ga je nekoliko imućnih američkih porodica početkom prošlog veka, odlučivši da ovde investiraju kako zbog ljubavi prema skijanju, tako i zbog općinjenosti krajolikom i seocima, koja su se zbog kulturološkog uticaja francuske kolonijalizacije razlikovala od predela u Sjedinjenim Državama.

Na Mont Tremblanu se nudi veliki broj aktivnosti na snegu, od skijanja i snoubordinga do ajskajminga, vožnje na sankama koje vuku psi, vožnje snoumobilom, nordijskog skijanja...

Opuštanje i uživanje nije izuzeto ni u jednoj od desetak mineralnih banja smeštenih na najlepšim tačkama Mont Tremblana - u nekom od otvorenih bazena sa toplom mineralnom vodom, u skandinavskom kupatilu ili vrhunskom fitness klubu.

Boravak na Mont Tremblanu počinje u „Selu pešaka“ (Pedestrian Village), koje se nalazi u samom podnožju planine. Dan ispunjen zimskim aktivnostima na svežem planinskom vazduhu, naprosto

Kako tamo otputovati?

KVEBEK JE PREKO MONTREALA I CIRIHA, ODNOSNO FRANKFURTA POVEZAN SA SVIM VELIKIM AERODROMIMA U EVROPI. U ZAVISNOSTI OD AVIOPREVOZNIKA POVRATNA KARTA ZA JEDNU OSOBU KOŠTA OD 1.300 EVRA PA NAVIŠE. PUTOVANJE TRAJE OKO 10 SATI, U ZAVISNOSTI OD ČEKANJA TOKOM PRESEDANJA.

očarava u ovom šarenolikom, planinskom bajkovitom seocetu.

Sve su staze besprekorno pripremljene, bez neprijatnih i neočekivanih prepreka, sa velikim brojem kapija i, naravno, sa zadivljujućim krajolikom. Ono što je svim skijašima i snouborderima jako bitno, pored dobrih skijaških staza, jeste i način i brzina dolaska do samog vrha. Na Mont Tremblanu nema čekanja u redu za ski-lift, što je i moto ovog centra.

Mont Tremblant nudi sve - ali mu je najatraktivniji atribut skladna mešavina severnoameričkog i evropskog uticaja u čarobnim planinama Kvebeka.

HOTEL DA SE SMRZNEŠ

Ledeni hotel („Ice hotel“, „De Glace“) u Kvebeku jos je jedan dokaz da bajke postoje i u stvarnom svetu. Ova velelepna i neobična građevina napravljena od snega i leda, i ima sve pogodnosti pravog hotela sa jedinom razlikom što nije trajan i nestaje s prvim prolećnim danima. Stolice su obložene jelenskim krznom, a sobe opremljene dušecima i arktičkim vrećama za spavanje. Jedino se greju kupatila, i to samo ona koja se nalaze u posebnim izolovanim strukturama.

Neobičnost hotela je u tome što postoji samo tokom nekoliko zim-

Kuhinja

Na jelovniku su relativno uobičajena, savremena francuska jela poput šnicle sa roštilja i brandad od usoljenog bakalara, specijalitet porchetta tacos, koji se pravi sa svežim tortiljama, tartar-srnetina, guščija pašteta, te masline sa kandiranim limunom, pržena jaja sa smokvama, sirom i rukolom...

Kanadsku kuhinju formirali su starosedoci (Indijanci i Eskimi) imajući na svojoj trpezi mešavinu suvog mesa, a divlji pirinač ni danas nije zaboravljen. Današnju kanadsku kuhinju „dopunili“ su razni narodi koji su došli iz svih delova sveta.

Kvebek je čuven po proizvodnji o konzumiranju vina, uzgajanju jabuka, krušaka i šljiva, jagnječeg mesa, jabukovog soka, stanovnici su specijalisti u pripremi morskih plodova, riba i školjki. Može se reći da je prepoznatljivo jelo pita sa morskim plodovima. Primeri tradicionalnih jela su: turijer, sipej – mesne pite, bob sa slaninom, kreton – svinjski namaz, šećerna pita... Poznati specijaliteti Od brze hrane popularan je putin. Putin (Poutine) predstavlja tipično

Ne taj Putin!

kvebečko jelo od ponfrita, raznih preliva i sira. Kvebek proizvodi 80% svetske produkcije javorovog sirupa. To je zaslađivač od soka stabala javora. Proizvodnja se zasniva na indijanskoj tradiciji, a sok se podvrgava isparavanju kako bi bio slađi i često se koristi za napolitanke, palačinke, ovsenu kašu, crumpets - slatki hleb napravljen od brašna i kvasca, uglavnom se jede u Velikoj Britaniji i tost hleb. Ponekad se koristi i kao sastojak u pečenim stvarima, u izradi slatkiša, prilikom pripreme deserta, ili kao izvor sećera i arome prilikom pravljenja piva.

skih meseci, a potom nestaje sve do prvog mraza naredne godine - baš kao u nekoj bajci. Ledeni hotel svoje

kristalne dvorane otvara za posetioce svake godine početkom januara, da bi već u aprilu polako nestao i istopio se pod toplim prolećnim suncem.

Ono što je interesantno jeste da svake godine dobija novi izgled, na kome rade vrhunski umetnici: menja se veličina, arhitektura, izgled prostora, galerije. Prava je atrakcija u sred ledenog okruženja, gde se uzdiže kao predivna palata. ■

Hotel De Glace

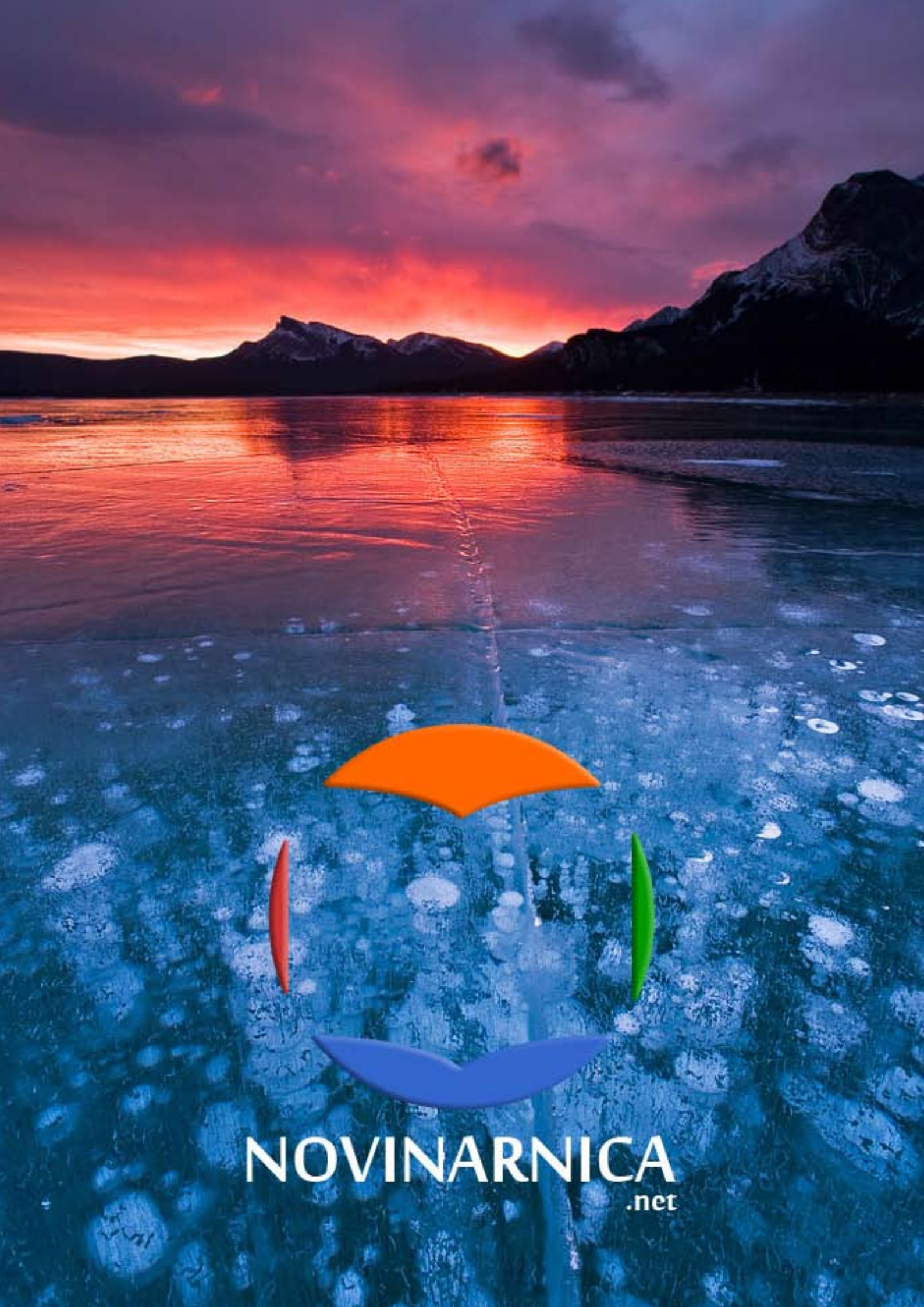
Ruku na srce, hoteli od leda danas nisu retkost i ova vrsta turizma razvija se u gotovo svakom kutku severne hemisfere gde ima snega. Međutim, De Glance ima najdužu tradiciju i ukoliko želite da koji dan provedete u njemu, rezervišite smeštaj na:

www.hoteldeglace-canada.com
360° tura:
POGLEDAJTE OVDE

Ovde je outdoor na par kilometara od centra

NOVINARNICA
.net